

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ-ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

Ἀρχισυντάκτης : Ἀριστέδης Κ. Οἰκονόμου

ΤΟΜΟΣ 9^{ος} — ΕΤΟΣ 9^{ον}

1881 — 1882

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ, ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 12.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ-ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑΙ ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Ἔχει τι περίεργον ἢ μεταφορὰ τῶν μελετῶν τῆς πιστωτικῆς οἰκονομίας ἀπὸ τοῦ νῦν χρόνου εἰς τὸν προηγούμενον καὶ μάλιστα ἐκεῖνον, ὅστις χαρακτηρίζει τὴν μεγάλην πρὸ Χριστοῦ Ἀθηναϊκὴν περίοδον. Τὸ τραπεζικὸν ἐμπόριον οὐ μόνον δὲν ἦτο ἄγνωστον ἐν τῇ περιόδῳ ἐκείνῃ, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας τὸ ἀπαντῶμεν εἰς μεγάλην ἐπίδοσιν παρὰ λαῶ ὅστις, ἐμπορικώτατος ὢν ἐκ φύσεως καὶ πλήρης πνεύματος ἀποικιακοῦ, ἐνωρὶς εἰσῆλθεν εἰς γονιμωτάτους τῆς χρηματιστικῆς συνδυασμούς. Τὰ ἀπανταχοῦ τότε τῆς ἐγνωσμένης γῆς ἐμπορικὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρακτορεῖα καὶ ἡ δι' αὐτῶν ἐνεργουμένη ἐπιμιξία τῶν συμφερόντων ἔδιδον τοιαύτην κίνησιν εἰς τὰ κεφάλαια, ὥστε δὲν ἠδύνατο εἰμὴ ἐξ αὐτῆς νὰ προκύψῃ ὁ τραπεζικὸς ὀργανισμὸς ὑπὸ τὸν κυριώτερον αὐτοῦ χαρακτῆρα, τῆς χρηματικῆς ἤτοι δεξαμενῆς, ἣτις συναθροίζουσα τὰ μεμονωμένα κεφάλαια συγκεντρώνει τὴν κίνησιν αὐτῶν πρὸς τὰς παρουσιαζομένας ἐκάστοτε ἀνάγκας. Ἀπὸ τῆς Θαλάσσης, τὴν ὁποίαν κλελεῖ ὁ Βόσπορος, τῆς Ἰωνίας καὶ Αἰγύπτου μέχρι τῆς Μεγάλῃς Ἑλλάδος καὶ πέραν ἔτι ἀπετελεῖτο κύκλος ἐμπορικὸς, τοῦ ὁποίου τὸ σύνθημα ἔδιδεν ἡ Ἑλλάς. Ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ κύκλῳ πολλὰ ἐλειτούργησαν ἐλατήρια ἐξ ἐκείνων διὰ τὰ ὁποῖα καυχᾶται ὁ νεώτερος πολιτισμὸς, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ καὶ τὸ εἰς τὸν ἀρχαῖον ἀνῆκον ἐξ αὐτῶν μέρος.

Ἡ φιλολογία, ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην, παρέχει ἰδιαιτέραν
ΕΤΟΣ 9—ΦΥΛ. 100—ΙΟΥΝΙΟΣ 1881.

βοήθειαν ἐν τῷ ἡμετέρῳ θέματι. Τοιοῦτοτρόπως ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ Πλατωνικῇ Ἀπολογία τοῦ Σωκράτους, ὅτι ἐδίδασκεν οὗτος «ἐν ἀγορᾷ καὶ ἐπὶ τραπεζῶν» τοῦτέστι ἐν ᾧ χώρῳ εἶχον οἱ τραπεζῖται τὰς ἑαυτῶν τραπέζας. Ἡ φράσις «κατασκευάζομαι τράπεζαν» ἔχει τὴν ἐννοιαν τοῦ ἰδρύειν τράπεζαν. «Τραπεζιτεύειν» σημαίνει τὸ ἐπιτήδευμα τοῦ τραπεζίτου μετέρχεσθαι. Τὸ τραπεζικὸν ἐπάγγελμα ἑκαλεῖτο ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους «ἡ τέχνη ἢ τῆς τραπέζης.» Πᾶν ὅ,τι ἀνήκεν εἰς τὴν τέχνην ταύτην ἐλέγετο τραπεζιτικόν, ὡς π. χ. τὰ παρὰ Δημοσθένει «τραπεζιτικὰ γράμματα.»

Οἱ τραπεζῖται τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν ἐνήργουν τὴν ἀλλαγὴν τῶν νομισμάτων καὶ ἐδοκίμαζον τὴν γνησιότητα αὐτῶν, διότι ἀναγινώσκομεν παρὰ Ἀριστοτέλει μὲν «τὴν καταλλαγὴν τῶν νομισμάτων ἀπέδοντο μιᾷ τραπέζῃ,» παρὰ Μενάνδρῳ δὲ «ἐπὶ τράπεζαν φέρειν τὴν προῖχ' ἵνα εἰ τὰργύριον καλὸν ἔστι δοκιμαστῆς ἰδῆ.» Οἱ τραπεζῖται ἐδάνειζον, ἀπὸ συστηματικῆς τῶς ποικίλων δανειστικῶν ἔργων ἀσκήσεως, ἐνυπόθηκα δάνεια, χειρόγραφα, ναυτικὰ κλπ. ἐπὶ τῇ πίστει τῶν πραγμάτων, τῶν προσώπων κλπ. Τὰ ἔγγραφα, ἅτινα ἀπέρρεον ἐκ τῆς τραπεζικῆς τέχνης, περιεβάλλοντο ἰδιαιτέραν σημαντικότητα, ὡς π. χ. τὰ «ὑπομνήματα» ἅτινα, λέγει ὁ Δημοσθένης «γράφεσθαι εἰώθασιν οἱ τραπεζῖται.» Δὲν πρέπει νὰ νομίσωμεν ὅτι πάντοτε ἡ τραπεζικὴ βιομηχανία ἀνήκεν εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τὴν ἰδιωτικὴν, διότι ἀπαντῶνται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ καὶ τράπεζαι δημόσιαι, ὡς π. χ. γνωρίζομεν ἐκ τοῦ Κικέρωνος (pro Flacco 19), ὅτι ἐν τῇ πόλει τῆς Αἰολίδος Τήμων ὑπῆρχον τέσσαρες τράπεζαι ἰδρυμέναι ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

Ἐν γένει αἱ Ἀθηναῖκαι τράπεζαι μετεῖχον ἐπισήμου κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον χαρακτῆρος, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀγράφως καὶ ἀνευ μαρτύρων καταθέσεως εἰς χεῖρας αὐτῶν μεγάλων χρηματικῶν ποσοτήτων καὶ ἐκ τῆς σφραγίσεως, ἣν ἐνήργουν τῶν ἐνώπιόν των συναπτομένων ὑπὸ τῶν πελατῶν των συμβολαίων. Συνέδεον δὲ αἱ τράπεζαι αὗται τὰ συμφέροντα

πρὸς ἄλληλα διὰ τοιοῦτου τρόπου, ὥστε ἐνωρὶς προέκυψεν εἰς τὸ μέσον καὶ τότε ἡ λεγομένη τραπεζιτικὴ δύναμις. Ἀναγινώσκομεν δὲ ἐν τῷ τραπεζιτικῷ λόγῳ τοῦ Ἰσοκράτους τὰ ἐξῆς δοκιμαστικὰ τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν τραπεζιτῶν διέτρεχεν ἡ δικαιοσύνη: «Ἔστι δ', ὧ ἄνδρες δικασταί, πάντων χαλεπώτατον τοιοῦτων ἀντιδίκων τυχεῖν. Τὰ μὲν γὰρ συμβόλαια τὰ πρὸς τοὺς ἐπὶ ταῖς τραπέζαις ἀνευ μαρτύρων γίνονται, τοῖς ἀδικουμένοις δὲ πρὸς τοιοῦτους ἀνάγκη κινδυνεύειν, οἱ καὶ φίλους πολλοὺς κέκτηνται καὶ χρήματα πολλὰ διαχειρίζουσι καὶ πιστοὶ διὰ τὴν τέχνην δοκοῦσιν εἶναι.»

Τὰ κέρδη τῶν Ἀθηναϊκῶν τραπεζῶν ἦσαν μέγιστα καὶ πολλάκις αἱ ἐπιχειρήσεις παρακεκινδυνευμέναι. Ἰνα κρίνωμεν περὶ ἀμφοτέρων τῶν ἐπόψεων τούτων, ἀρκεῖ ἡ σύγκρισις τῶν δύο καταστημάτων, τὰ ὁποῖα ἀφῆκεν ὁ Πασίων· τὸ μὲν ἦτο ἀσπιδοπηγεῖον δίδον ἐνιαύσιον εἰσόδημα 60 μνᾶς, τὸ δὲ ἦτο τράπεζα δίδουσα ἐνιαύσιον εἰσόδημα 100 μνᾶς. Ἐν τούτοις ὁ Ἀπολλόδωρος ἐπροτίμησε τὸ ἀσπιδοπηγεῖον διὰ τὴν ἀσφαλεστέραν αὐτοῦ πρόσοδον, διότι, καθὼς λέγει ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ Φορμίωνος λόγῳ αὐτοῦ, «τὸ μὲν γὰρ κτῆμ' ἀκινδυνόν ἐστιν, ἡ δὲ (τραπεζιτικὴ ἐργασία) πρόσοδος ἔχουσα ἐπικινδύνους ἀπὸ χρημάτων ἀλλοτρίων.» Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, τὸ κύριον τῆς τραπεζικῆς ἦτο καὶ ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις ὅπως καὶ νῦν τὸ κινεῖν ἀλλότρια χρήματα, εἴτε ἐπὶ παρακαταθήκῃ τιθέμενα παρὰ ταῖς τραπέζαις, εἴτε ἐπὶ δανείῳ πρὸς αὐτὰς ἐπὶ τόκῳ μικροτέρῳ τοῦ ἐν τῇ ἀγορᾷ τρέχοντος. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὸ κέρδος τῶν τραπεζιτῶν ἀπετελεῖτο ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ τοκισμοῦ, ὃν ἐνήργουν οὗτοι πρὸς τρίτους. Δὲν εἶναι ἀπο σκοποῦ παροδική τις σημείωσις τῶν τρεχόντων τόκων, διότι ἀπὸ 10 τοῖς % περιστρέφοντο μέχρι 36 τοῖς %.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω σημειωθέντων λόγων τοῦ Ἰσοκράτους καὶ τοῦ Δημοσθένους μανθάνομεν πλῆθος λεπτομερειῶν τῆς τραπεζικῆς ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις λειτουργίας. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Πασίων ἐν τῷ τραπεζικῷ λόγῳ τοῦ Ἰσοκράτους δέ-

χεται εἰς παρακαταθήκην παρ' ἑαυτῷ ὀλοκλήρον περιουσίαν ἐκ Πόντου, περιπλακείς δὲ ἐν οἰκονομικαῖς στενοχωρίαις προτείνει, ὅτι οἱ κύριοι αὐτῆς «διαφθείραντες καὶ πείσαντες τὸν ἐπὶ τῇ τραπέζῃ καθήμενον, ἐξ τάλαντ' ἀργυρίου» ἔλαβον παρ' αὐτοῦ. Δὲν εἶναι ἐν τούτοις τὸ ἔγκλημα τοῦτο, ὅπερ ἐνδιαφέρει νῦν. Περισσότεραν σημασίαν ἔχει τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Πασίωνος κατὰ τὸ ὅποιον περιελθὼν εἰς οἰκονομικὴν ἀμηχανίαν, ἔλεγεν ὅτι «ἐδεῖτο συγγνώμην ἔχειν αὐτῷ καὶ συγκρύψαι τὴν συμφορὰν, ἵνα μὴ παρακαταθήκας δεχόμενος φανερός γένηται τοιαυτ' ἐξημαρτηκώς.» (360 καὶ 362).

Τὸ ἐπιχείρημα τοῦ Πασίωνος ἐδείκνυε σαφῶς τὸ κύριον τοῦ τραπεζικοῦ ἐν Ἀθήναις μηχανισμού, τοῦ ὁποῦ ἡ ὅλη ἀξία συνίστατο εἰς τὴν προσέλκυσιν τῆς πίστεως καὶ τῶν κατόπιν αὐτῆς ἐρχομένων ἀλλοτρίων χρημάτων. Ὅπως καὶ νῦν οὕτω καὶ τότε τὸ ἴδιον τῆς τραπέζης κεφάλαιον ἦν ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ μικρότερον τοῦ ἐμπεπιστευμένου αὐτῇ ἀλλοτρίου. Καὶ συνέβαινεν ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην ἐπὶ τῶν τραπεζῶν ὅ,τι συμβαίνει ἐπὶ πάσης πελατείας, ὁ μεγαλείτερος δηλαδὴ πλοῦτος αὐτῶν ἦτο τὸ ρεῦμα, τὸ ὁποῖον ὠδῆγει τὰ ξένα κεφάλαια εἰς τὰ τραπεζικὰ ταμεῖα. Ἐκ τοῦ ὑπὲρ Φορμίωνος λόγου τοῦ Δημοσθένους γνωρίζομεν, ὅτι αἱ Ἀθηναῖκαί τράπεζαι ἐμισθοῦντο ὡς πᾶσα ἄλλη παραγωγικὴ περιουσία. Ὁ Πασίων εἶχε μισθώσει τὴν τράπεζαν αὐτοῦ πρὸς τὸν Φορμίωνα εἰς ὠρισμένον χρόνον τινά, ἐκάτερος δὲ τῶν δύο υἱῶν αὐτοῦ ἐλάμβανε μετὰ τὴν τελευτὴν του τὸ ἥμισυ τοῦ μισθώματος, μέχρι οὗ ἔληξεν ἡ μίσθωσις καὶ ἐπῆλθεν ἡ διανομὴ καὶ τοῦ μέρους τούτου τῆς κληρονομίας τοῦ Πασίωνος.

Ὁ Δημοσθένης διασώζει ἡμῖν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ λόγῳ του ἓνα τῶν διαφόρων τῆς ἐποχῆς του τραπεζικῶν μοχλῶν. Ὁ Πασίων μισθώσας τὴν τράπεζαν πρὸς τὸν Φορμίωνα ἐγένετο ὀφειλέτης εἰς τὴν τράπεζαν αὐτήν, θὰ ἔλεγε τις νῦν διὰ μεταφορᾶς χρέους. Ἴδου πῶς ἐκθέτει τὰ κατ' αὐτὴν ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος ρήτωρ: «ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεῖ δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι καὶ μαθεῖν ἐκ τίνος τρόπου προσώφειλε τὰ ἐν-

δεκα τάλαντα ὁ Πασίων ἐπὶ τὴν τράπεζαν. Οὐ γὰρ δι' ἀπορίαν ταῦτ' ὤφειλεν, ἀλλὰ διὰ φιλεργίαν. Ἡ μὲν γὰρ ἔγγειος ἦν οὐσία Πασίωνι μάλιστα τάλαντων εἴκοσιν, ἀργύριον δὲ πρὸς ταύτην δεδανεισμένον ἴδιον πλέον ἢ πενήκοντα τάλαντα. Ἐν οὖν τοῖς πενήκοντα τάλαντοισι τούτοις ἀπὸ τῶν παρακαταθηκῶν τῶν τῆς τραπέζης ἔνδεκα τάλαντα ἐνεργὰ ἦν. Μισθούμενος οὖν ἔδε τὴν ἐργασίαν ταύτην τὴν τῆς τραπέζης καὶ τὰς παρακαταθήκας λαμβάνων, ὁρῶν ὅτι μήπω τῆς πολιτείας αὐτῷ παρ' ὑμῖν οὔσης οὐχ οἶός τε ἔσοιτο εἰσπράττειν ἔσα Πασίων ἐπὶ γῆ καὶ συνοικίαις δεδανεικῶς ἦν, εἴλετο μᾶλλον αὐτὸν τὸν Πασίωνα χρήστην ἔχειν τούτων τῶν χρημάτων ἢ τοὺς ἄλλους χρήστας, οἷς προειμένος ἦν. Καὶ οὕτω διὰ ταῦτ' ἐγράφη εἰς τὴν μίσθωσιν προσοφείλων ὁ Πασίων ἔνδεκα τάλαντα, ὡς περ καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν.»

Ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ τῶν Ἀθηνῶν συνδέεται πρὸς πολλὰ τῆς τραπεζικῆς βιομηχανίας ἐφόδια. Λαδὸς ἔχων ἀκμαίας ἐμπορικὰς σχέσεις καὶ ἐν τῇ χώρᾳ αὐτοῦ καὶ πρὸς ἀλλοτρίαν, γρήγορα ἢ ἀργά, εὐθὺς ὡς ὁ κινητὸς πλοῦτος λάβῃ τὴν κανονικὴν ἀνάπτυξίν του, θὰ καταφύγῃ εἰς τὸν τραπεζικὸν μηχανισμόν. Παρατηρεῖ δὲ τις ἐκ τῶν λειψάνων τῆς οἰκονομικῆς τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν ἱστορίας, ὅτι πρὸς τὰς τράπεζας αὐτῶν συνεδέοντο οὐ μόνον τὰ στοιχειώδη τῆς τῶν νομισμάτων μεταλλαγῆς ἔργα καὶ τὰ δάνεια καὶ αἱ παρακαταθήκαι, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀκροτάτου οἰκονομικοῦ νῦν ἐν Ἀγγλίᾳ πολιτισμοῦ ἡ συνήθεια νὰ πληρώνωσιν οἱ κεφαλαιοῦχοι τὰ χρέη των διὰ μέσου τραπεζιτῶν. Ἐπιχειρήσεις βιομηχανικαί, ἐπιχειρήσεις ναυτικαί, ἐπιχειρήσεις μεγάλων δεόμεναι κεφαλαίων ἔσπευδον πρὸς τὰς τράπεζας, ἵνα εὕρωσι τὸν παράγοντα ἐξ οὗ τὸ ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα προσεδόκα τοὺς καρποὺς τῆς λειτουργίας αὐτοῦ. Μέχρι καὶ τῶν κυβερνητικῶν αὐτῶν δανείων, τὰ ὁποῖα ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἐποχῇ διὰ τῶν τραπεζῶν κατορθοῦνται, ἔχει νὰ δείξῃ ἡ μεγάλη ἐκείνη ὑπὸ τῶν ἐποφείων ἀρχαία τῶν Ἀθηνῶν περίοδος. Καὶ μὴ νομίση τις, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ μεμονωμένων ἐν τῇ τραπεζικῇ ἐργασίᾳ προ-

σώπων, διότι ὁ μοχλὸς τοῦ συνεταιρισμοῦ, ὁ προβιάζων τὴν ἀτομικὴν παραγωγικότητα, ἐὰν ἔλαβε ἐν τοῖς νῦν χρόνοις τεραστίαν τῷ ὄντι ἀνάπτυξιν, δὲν ὑπελείφθη καὶ κατὰ τοὺς πάλαι, ἐν τῷ ἐξόχως δημοκρατικῷ τῶν Ἀθηναίων πολιτισμῷ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ ἔνωσις τῶν προσωπικῶν δυνάμεων, ἀποτελοῦσα τὸ κύριον τοῦ πολιτειακοῦ τύπου, δὲν ἠδύνατο εἰ μὴ σημαντικὸν νὰ ἀποτελέσῃ μέρος καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ.

ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

Ἡ ἐλευθερία τῆς βιομηχανίας ἔχει τοιαῦτα διπλώματα ἐκ τοῦ δικαίου τοῦ φυσικοῦ, ὥστε, ἵνα ἐπὶ δεδομένων κλάδων αὐτῆς ὑποστηριχθῇ ἡ ἐξαίρεσις τοῦ γενικοῦ κανόνος, πρέπει νὰ συντρέχωσι σπουδαιότατοι λόγοι δημοσίου συμφέροντος. Ἐὰν π. χ. ἐπρόκειτο νὰ ἰδρῦσῃ τις πυριτιδοποιεῖον ἐν κεντρικῷ μέρει τῆς πόλεως, τοιαύτη ἐλευθερία θὰ ἦτο τόσον κινδυνώδης, ὥστε ἔπρεπε ἡ Πολιτεία νὰ κοιμᾶται βαρούχειον ὑπνον, ὅπως ἐξυπνήσῃ κατόπιν ἀνεπανορθώτου συμφορᾶς. Ἀλλ' ἡ ἐλευθερία τῆς φαρμακοποιητικῆς βιομηχανίας ὁποῖαν καταστροφὴν ἀπέιλει; Δὲν ὑπάρχει ἀμφισβολία, ὅτι ἡ υγεία τῶν ἀνθρώπων ἀποτελεῖ μίαν τῶν κυριωτέρων μεριμνῶν ὁρθῶς συντεταγμένης πολιτείας. Τοιοῦτοτρόπως εἰδικὴ ἐκπαίδευσις τῶν εἰς τὴν φαρμακευτικὴν ἀσχολουμένων καὶ ἀποδείξεις ἐπαρκεῖς εἶναι πρώτη τις ἔποψις τῆς κυβερνητικῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀναμίξεως. Ἀκολούθως ἔρχεται διηνηκῆς ἐπιστάσις τοῦ σχετικοῦ περὶ τὴν δημοσίαν υγείαν τμήματος τῆς ἀστυνομίας καὶ παραφυλακῆ τῶν κατὰ σκοπὸν διατάξεων.

Πάντα ταῦτα καὶ ἄλλα δευτερεύοντα δύνανται ὡς χρήσιμα νὰ θεωρηθῶσιν. Ἀλλ' ὁ περιορισμὸς τῶν φαρμακείων πρὸς τί; Δὲν βλέπομεν ἄλλον λόγον ἐκτὸς τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐπιτηρητέων χάριν τῶν ἐπιτηρούντων. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ κοινὸν τῶν

καταναλωτῶν, ὁ περιορισμὸς τῶν φαρμακείων περιορίζει τὰ ἀγαθὰ τοῦ συναγωνισμοῦ τόσον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν βελτιώσεων ὅσον καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν τιμῶν. Γνωστὸν δὲ ὅτι εἰς τινὰ μέρη ἀποκαλοῦσι τὸν φαρμακοποιὸν «ἐννενηκοντα ἐννέα», ὡς ἐκ τῶν ὑποτιθεμένων κερδῶν αὐτοῦ 99 τοῖς % ὑπόθεσις ὀφειλομένη, ἐκτὸς ἄλλων περιστάσεων, εἰς τὸν περιορισμὸν τῶν φαρμακείων καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἔλλειψιν τοῦ συναγωνισμοῦ, ἔστις φέρει τὴν ἄρμονίαν εἰς ὄλων τὰ κέρδη καὶ εἰς ὄλων τὰ συμφέροντα.

Αἱ ἐν Ἑλλάδι περιοριστικαὶ τῶν φαρμακείων διατάξεις κανονίζονται ἀπὸ διαφόρων διαταγμάτων καὶ νομοθετημάτων, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἀπὸ 5 Σεπτεμβρίου 1861 Β. διάταγμα καὶ ὁ ἀπὸ 25 Ἀπριλίου 1880 νόμος περιλαμβάνει περιπτώσεις ἀναγομένας εἰς τὸ ἡμέτερον θέμα. Κατὰ τὸ μὲν τὸ διάταγμα, πρὸς σύστασιν φαρμακείου ἐν κοινότητι, ἐνθα δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον, δίδεται ἡ ἄδεια συστάσεως, ἐὰν ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς δὲν εἶναι ἐλάσσων τῶν χιλίων ψυχῶν. Εἰς δὲ τὰς πόλεις, κώμας καὶ χωρία, ἐνθα ὑπάρχει ἤδη ἄλλο φαρμακεῖον, δίδεται ἡ ἄδεια συστάσεως καὶ ἄλλων, κατὰ τὴν ἀκόλουθον ἀναλογίαν πρὸς τοὺς κατοίκους, ἧτοι ἀπὸ τριῶν μὲν μέχρι ἐξ χιλιάδων κατοίκων δύο, ἀπὸ ἐξ δὲ μέχρι τριάκοντα ἐν εἰς ἐκάστους τρισχιλίους, καὶ ἀπὸ τριάκοντα καὶ ἐπέκεινα ἐν εἰς ἐκάστους τετρακισχιλίους. Ἐν τῷ πληθυσμῷ τοῦ τόπου τῆς συστάσεως τοῦ φαρμακείου περιλαμβάνονται καὶ οἱ κάτοικοι τῶν μέχρι μιᾶς ὥρας ἀποστάσεως ἀπ' αὐτοῦ κειμένων κωμῶν καὶ χωρίων, ἐν οἷς δὲν ὑπάρχει φαρμακεῖον. Ὁ πληθυσμὸς ἐκάστης κώμης καὶ χωρίου λογίζεται κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν, τὴν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον ὑποβληθεῖσαν. Ἐξαίρεσις ὑπάρχει διὰ τοὺς ἰδιαιτέρας ἐπιστημονικῆς ἱκανότητος φαρμακοποιούς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπὶ τῇ γνώμῃ τοῦ ἰατροσυνεδρίου δύναται διὰ διατάγματος νὰ δοθῇ ἄδεια συστάσεως φαρμακείου καθ' ὁποιανδήποτε ἀναλογίαν τῶν φαρμακείων πρὸς τοὺς κατοίκους. Πρέπει συγχρόνως νὰ σημειωθῇ, ὅτι κατὰ τὸ ἐν λόγῳ διάταγμα πρέπει τὰ φαρμα-

κεῖα νὰ ἀπέχωσιν ἀπ' ἀλλήλων ἐν μὲν ταῖς κώμαις καὶ τοῖς χωρίοις ἐπ' ἀκτῖνα ἐξήκοντα τοῦλάχιστον μέτρων, ἐν δὲ ταῖς πόλεσι, τῶν ὁποίων ὁ πληθυσμὸς ὑπερβαίνει τὰς δεκαπέντε χιλιάδας ψυχῶν, ἐπ' ἀκτῖνα ἑκατὸν πεντήκοντα μέτρων.

Κατὰ δὲ τὸν νόμον, ἐπὶ ταῖς ἀνωτέρω βάσει χορηγεῖται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἑσωτερικῶν, καὶ οὐχὶ ὡς πρότερον ὑπὸ τοῦ νομάρχου, ἢ πρὸς σύστασιν τοῦ φαρμακείου ἄδεια μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τῆς ἀρμοδίας διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ Ἰατροσυνεδρίου. Ἡ κατὰ παράβασιν τῶν ἀνωτέρω διδομένη ἄδεια εἶναι ἄκυρος· τὴν ἀκυρότητα δὲ ταύτης ἀπαγγέλλει μετὰ τὴν ἀνακάλυψίν της δι' ἀποφάσεώς του ὁ αὐτὸς ὑπουργὸς ἢ αὐτεπαγγέλτως ἢ συνεπείᾳ μηνύσεως, καὶ διατάσσει τὴν κοινοποίησιν αὐτῆς εἰς τὸν λαβόντα τὴν ἄδειαν ἐπὶ ἀποδείξει. Ὅστις μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ὑπουργικῆς ἀποφάσεως ἐπιμένει νὰ διατηρῇ τὸ φαρμακεῖον, θεωρεῖται ὡς μετερχόμενος τὸ ἐπάγγελμά του ἄνευ ἀδείας τῆς Ἀρχῆς καὶ τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι ἐνὸς ἔτους, ὑποκείμενος καὶ εἰς πᾶσαν ἀποζημίωσιν τῶν ἐκ τῆς πράξεώς του ζημιωθέντων, ἄνευ δικαιώματος ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ Δημοσίου.

Ὁλόκληρον διαδικαστικὸν σύστημα ἔπεται κατόπιν ἐν τῷ νόμῳ. Κατ' αὐτὸ ὁ ἀρμοδῖος νομάρχης, ἑπαρχὸς ἢ ἀστυνόμος ἔχει τὸ δικαίωμα, ἐν περιπτώσει παραβάσεως τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, νὰ προβῇ εἰς τὴν σφράγισιν τοῦ φαρμακείου, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐν αὐτῷ εὑρισκομένων φαρμάκων καὶ ἄλλων ἐργαλείων, συντασσομένης ἐκθέσεως κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 173 καὶ 174 τῆς ποινικῆς δικονομίας, καὶ ἀναγγέλλει τὴν παράβασιν εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελέα, πρὸς ὃν διαβιβάζει καὶ τὴν ἐκθεσιν τῆς σφραγίσεως καὶ πᾶν ἄλλο σχετικὸν ἔγγραφον διὰ τὴν περαιτέρω καταδίωξιν τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ εἰσαγγελεὺς μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἐκθέσεως τῆς συνταχθείσης περὶ τῆς σφραγίσεως προβαίνει ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὴν ἀναγκαίαν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν καὶ ἐνεργεῖ κατὰ τὰ λοιπὰ, συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 160,

161 καὶ ἐπ. τῆς ποινικῆς δικονομίας. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀπολυθῇ τῆς κατηγορίας διὰ βουλεύματος ὀριστικοῦ ἢ ἀθωωθῇ δι' ἀποφάσεως τῶν Πλημμελειοδικῶν, ἐπιτρέπεται διὰ τοῦ βουλεύματος ἢ διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ἢ ἀποσφράγισις καὶ ἡ ἀπόδοσις ὄλων τῶν σφραγισθέντων, ἥτις γίνεται συντασσομένης ἐκθέσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 174 τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἀλλὰ δὲν ἀναιρεῖ τὰ διοικητικὰ ἀποτελέσματα τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ παρόντος Νόμου ἀποφάσεως. Ἐὰν δὲ καταδικασθῇ, διατάσσεται ἡ ἐκποίησης μόνον τῶν σφραγισθέντων φαρμάκων, τῶν ἐργαλείων καὶ λοιπῶν ἀντικειμένων, ὅσα ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πλημμελήματος, κατὰ τὸ ἄρθρον 533 τοῦ ποινικοῦ νόμου. Ὁ εἰσαγγελεὺς, ὅπως καὶ ὁ ἀνακριτὴς, ἔχει διὰ τὰ εἰς φθορὰν ὑποκείμενα ἐκ τῶν σφραγισθέντων τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 34 καὶ 35 τῆς ποινικῆς διατιμῆσεως διαγραφόμενα δικαιώματα.

Ἐπὶ τέλους ὁ νόμος τῆς 25 Ἀπριλίου 1880 τιμωρεῖ διὰ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν μέχρι ἐνὸς ἔτους τοὺς ἀντιποιομένους ἔργα φαρμακοποιοῦ φαρμακεμπόρους, οἵτινες δύνανται μὲν νὰ πωλῶσι μεγάλας ποσότητας καὶ ἀπαρασκευάστα ἱατρικὰ χονδρικῶς, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ προσαρμόζωσι τὰς χορηγίας των εἰς ἐν ἐνεργείᾳ νόσους εἰδικῶν προσώπων. Ἐν ὑποτροπῇ αὐτῶν ἀπαγγέλλεται διὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ ἡ διὰ παντὸς ἀνάκλησις τῆς πρὸς τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἔμπορίου των ἀδείας.

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΟΠΙΚΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙ ΟΔΩΝ.

Ἐν τῷ 98ῳ φυλλαδίῳ τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως (Ἀπριλ. 1881 σελ. 63) ἐπραγματεύθημεν περὶ στενῆς σιδηροδρομίας, καὶ δὴ ἔσον ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ τελευταίᾳ συνόδῳ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντος σχετικοῦ νόμου,

Ἄλλὰ τὸ θέμα τοῦτο ἀνήκει εἰς εὐρυτάτην περὶ τῆς συγκοινωνίας διοικητικὴν ἔποψιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος νομοθετικὴ ἐν Γαλλίᾳ διατύπωσις εἶναι διωρισμένη νὰ ἀσκήσῃ μεγάλην ἐπιρροὴν ἐν τῇ διεθνεῖ οἰκονομικῇ ἐφαρμογῇ. Διότι ὅπως τὰ ἄτομα εὐτὼ καὶ τὰ ἔθνη ἐννοοῦσι τὴν γλῶσσαν τῶν παραδειγμάτων, αἰσθανόμεθα δὲ ὅτι τοιοῦτοτρόπως προσφέρομεν ἐκδούλευσίν τινα εἰς τὸν τόπον ἐκτιθέμενοι τὰς ἐν τῷ ἀπὸ 11 Ἰουλίου 1880 Γαλλικῷ νόμῳ συγκεφαλαιωθείσας γνώσεις τῆς πεπολιτισμένης Δύσεως.

Πρόκειται ἀφ' ἐνὸς μὲν περὶ τῶν λεγομένων «τοπικοῦ συμφέροντος» σιδηροδρόμων, τοὺς ὁποίους νομαρχιακαὶ ἢ δημοτικαὶ περιφέρειαι συντηροῦσι, καλλιεργοῦσι καὶ ἐκμεταλλεῦνται, ἀφ' ἑτέρου δὲ περὶ τῶν ἐπὶ κοινῆς ὁδοῦ σιδηροδρόμων, οἵτινες δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνήκοντες εἰς τὰς νεωτάτας οἰκονομικὰς ἐπινοήσεις. Θέλομεν ἐκθέσει διαδοχικῶς τὰ κατ' ἀμφοτέρα τὰ θέματα ἐν τῷ Γαλλικῷ νόμῳ κανονισθέντα.

Α'. — Σιδηροδρομοὶ τοπικοῦ συμφέροντος.

1. Ἡ ὑπὸ νομῶν ἢ κοινοτήτων ἰδρυσις σιδηροδρόμων τοπικοῦ συμφέροντος, μετὰ ἢ ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῶν ἐνδιαφερομένων κτηματιῶν, ὑπάγεται εἰς τὰς ἐπομένας διατάξεις.

2. Ἐὰν πρόκειται περὶ σιδηροδρόμων ἰδρυθησομένων ὑπὸ νομοῦ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐνὸς ἢ πλειοτέρων δήμων, τὸ γενικὸν τοῦ νομοῦ συμβούλιον ἀποφασίζει, μετὰ προηγουμένην συλλογὴν πληροφοριῶν ὑπὸ τοῦ νομάρχου καὶ μετὰ εἰδικὴν ἔρευναν, τὴν διεύθυνσιν τῶν σιδηροδρόμων τούτων, τὸν τρόπον καὶ τοὺς ὅρους τῆς κατασκευῆς αὐτῶν, καθὼς καὶ τὰς ἀναγκαίας συμφωνίας καὶ διατάξεις πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐπιχειρήσεως, συμμορφούμενον πρὸς τὰς ρήτρας καὶ τοὺς ὅρους τοῦ ἐγκεκριμένου ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ ὡς τύπου χρησιμεύοντος «ἐγγράφου ὑποχρεώσεων», ἐξαιρουμένων τῶν τροποποιήσεων, αἵτινες ἤθελον εἰσαχθῆ ὑπὸ τῆς συμβάσεως καὶ τοῦ ἐγκρίνοντος αὐτὴν νόμου. Ἐὰν ἡ γραμμὴ ἐκτείνεται ἐπὶ πολλῶν νομῶν, τότε συνενοοῦνται τὰ γενικὰ συμβούλια αὐτῶν ἐν συνδιασκέψει, καθ' ἃς ἕκαστον ἀντιπροσωπεύεται εἴτε

ὑπὸ τῆς διαρκοῦς νομαρχιακῆς ἐπιτροπῆς εἴτε ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς πρὸς τοῦτο διοριζομένης, δυναμένων τῶν νομαρχῶν τῶν ἐνδιαφερομένων νομῶν νὰ παρίστανται κατὰ τὰς συνδιασκέψεις ταύτας, τῆς ἐγκρίσεως τῶν ἐν αὐταῖς ἀποφάσεων ἐπιφυλαττομένης εἰς τὰ ἐνδιαφερόμενα γενικὰ συμβούλια. Ἐὰν πρόκειται περὶ σιδηροδρόμων τοπικοῦ συμφέροντος ἰδρυθησομένων ὑπὸ τινος δήμου ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτοῦ, τὰ εἰς τὸ γενικὸν τοῦ νομοῦ συμβούλιον ἀνατεθειμένα ὡς ἄνω καθόκοντα θέλουσιν ἐξασκεῖσθαι ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους καὶ ἄνευ ἀνάγκης ἐγκρίσεως τοῦ νομάρχου. Ἐν γένει τὰ σχέδια τῶν νομαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν σιδηροδρόμων τοπικοῦ συμφέροντος, οὕτω πως ἀποφασίζόμενα, θέλουσιν ὑποβάλλεσθαι εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ γενικοῦ ἐπὶ τῶν ἐδῶν καὶ γεφυρῶν συμβουλίου ὡς καὶ τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας. Ἐὰν τὸ σχέδιον ἀπεφασίσθῃ ὑπὸ δημοτικοῦ τινος συμβουλίου, συνοδεύεται ὑπὸ τῆς γνωμοδότησεως τοῦ γενικοῦ συμβουλίου. Ἡ κοινὴ ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων ὠφέλεια ἀνακηρύττεται, καὶ ἡ ἐκτέλεσις ἀποφασίζεται διὰ νόμου.

3. Τῆς ἐγκρίσεως δοθείσης, ἐὰν μὲν πρόκειται περὶ σιδηροδρόμου παραχωρουμένου ὑπὸ τοῦ γενικοῦ συμβουλίου, ὁ νομάρχης μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ἀρχιμηχανικοῦ τοῦ νομοῦ, ὑποβάλλει τὰ σχέδια ἐκτελέσεως εἰς τὸ γενικὸν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἀποφαίνεται ὀριστικῶς. Ἐντὸς τῶν δύο ὅμως ἐπομένων τῇ ἀποφάνσει ταύτῃ μηνῶν ὁ ὑπουργὸς τῶν δημοσίων ἔργων, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ νομάρχου, δύναται μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ γενικοῦ ἐπὶ τῶν ὁδῶν καὶ γεφυρῶν συμβουλίου, νὰ προσκαλέσῃ τὸ γενικὸν συμβούλιον τοῦ νομοῦ ὅπως σκεφθῆ ἐκ νέου ἐπὶ τῶν εἰρημένων σχεδίων. Ἐὰν ἡ γραμμὴ ἐκτείνεται ἐπὶ πολλῶν νομῶν, καὶ ἐὰν τὰ γενικὰ συμβούλια αὐτῶν διαφωνῶσι πρὸς ἀλληλα, ὁ ὑπουργὸς ἀποφασίζει περὶ τοῦ πρακτέου. Ἐὰν πρόκειται περὶ σιδηροδρόμου παραχωρουμένου ὑπὸ δημοτικοῦ συμβουλίου, τὰ ὡς ἄνω εἰς τὸ γενικὸν τοῦ νομοῦ συμβούλια ἀνατεθειμένα καθή-

κοντα εξασκοῦνται ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, οὗτινος ἡ ἀπόφασις ὑπόκειται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ νομάρχου. Ἐὰν σιδηρόδρομός τις τοπικοῦ συμφέροντος μέλλει νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ἔδαφος δημοσίας ὁδοῦ, προηγεῖται τῶν σχεδίων τῆς ἐκτελέσεως ἢ ἐξέτασις περὶ ἧς προνοεῖ τὸ κατωτέρω 29 ἄρθρον. Ἐν τῇ περιπτώσει δὲ ταύτῃ, ἐφαρμόζονται ἐπίσης τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα 34—38. Τὰ περὶ τὰς λεπτομερείας σχέδια τῶν ἔργων ἐπικυροῦνται ὑπὸ τοῦ νομάρχου, ἐπὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ ἀρχιμηχανικοῦ.

4) Τὸ συμβόλαιον τῆς παραχώρησεως τοῦ σιδηροδρόμου προσδιορίζει τὰ διαπόρια δικαιώματα καὶ τὰς τιμὰς τῆς μεταφορᾶς, τὰς ὁποίας ὁ ἐπιχειρηματίας ὀφείλει νὰ διατηρῇ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παραχώρησεως.

5) Τὸ τιμολόγιον τοῦ σιδηροδρόμου, ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἀνωτάτου ὅρου, τοῦ προσδιορισμένου ὑπὸ τοῦ ἐγγράφου τῶν ὑποχρεώσεων, ἐπικυροῦνται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ μὲν τῶν δημοσίων ἔργων, ἐν ᾗ περιπτώσει ἢ ἡ γραμμὴ ἐκτείνεται ἐπὶ πλειόνων νομῶν ἢ τὸ τιμολόγιον εἶναι κοινὸν εἰς πολλὰς τοιαύτας, ὑπὸ τοῦ νομάρχου δὲ εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις.

6) Ἡ ἐνεργοῦσα τὴν παραχώρησιν τοῦ σιδηροδρόμου ἀρχὴ ἔχει πάντοτε τὸ δικαίωμα, α') νὰ ἐπιτρέπη εἰς ἄλλας σιδηροδρομικὰς γραμμάς, νὰ διασταυροῦνται μετὰ τῶν παραχωρουμένων γραμμῶν ἢ νὰ συνάπτωνται μετ' αὐτῶν, β') νὰ παραχωρῇ εἰς τὰς νέας ταύτας ἐπιχειρήσεις, ἐπὶ πληρωμῇ τῶν ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῶν συμφωνιῶν προσδιορισμένων διαφορίων τελῶν, τὸ δικαίωμα νὰ κυκλοφορῶσιν αἱ ἄμαξαι τῶν ἐπὶ τῶν παραχωρουμένων γραμμῶν, γ') νὰ ἐξαγοράζῃ τὴν παραχώρησιν κατὰ τοὺς προσδιορισθησομένους ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῶν συμφωνιῶν ὅρους, δ') νὰ καταργῇ ἢ νὰ τροποποιῇ μέρος τοῦ διαγράμματος, ὅταν μετὰ εἰδικὴν ἔρευναν ἀναγνωρισθῇ ἢ ἀνάγκη. Κατὰ τὰς δύο τελευταίας περιπτώσεις, εἰάν τὰ δικαιώματα τοῦ εἰς ὃν παρεχώρηθη ὁ σιδηρόδρομος δὲν εἶναι κανονισμένα ἀπὸ προηγουμένης συνεννοήσεως ἢ ἀπὸ διατησίας καθιερωμένης εἴτε ὑπὸ τοῦ ἐγγράφου τῶν ὑποχρεώσεων

εἴτε ὑπὸ μεταγενεστέρως συμφωνίας, ἢ δυνατὸν ὀφειλομένη αὐτῷ ἀποζημίωσις ἐκκαθαρίζεται ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς σχηματιζομένης κατὰ τὰ ἐν τῷ κατωτέρῳ ἄρθρῳ 11 ὀριζόμενα.

7) Τὸ ἐγγράφον τῶν ὑποχρεώσεων ὀρίζει α') τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ εἰς ὃν παραχωρεῖται ὁ σιδηρόδρομος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παραχώρησεως, β') τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ κατὰ τὴν λήξιν τῆς παραχώρησεως καὶ γ') τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἢ μὴ ἐκτέλεσις τῶν ὅρων τῆς παραχώρησεως δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἔκπτωσιν τῶν λαβόντων αὐτὴν, ὡς καὶ τὰ ληφθησόμενα πρὸς αὐτόν, ἅμα κηρυχθῇ ἔκπτωτος, μέτρα. Ἡ ἔκπτωσις ἀποφασίζεται, εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν δημοσίων ἔργων, ἐπιφυλασσομένης προσφυγῆς εἰς τὸ συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ.

8) Οὐδεμίαν παραχώρησιν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπίτρεψιν ἄλλων ἀντάγωνιζομένων αὐτῇ παραχωρήσεων, ἐκτὸς ἂν ἐν τῷ ἐγγράφῳ αὐτῆς συνωμολογήθῃ τὸ ἐναντίον.

9) Κατὰ τὴν λήξιν τῆς παραχώρησεως, ὁ παραχωρῶν ὑποκαθίσταται εἰς ἅπαντα τοῦ ἔχοντος αὐτὴν τὰ δικαιώματα ἐπὶ τῶν σιδηρῶν ὁδῶν, αἵτινες πρέπει νὰ τῷ ἀποδίδωνται ἐν καλῇ καταστάσει. Τὸ ἐγγράφον τῶν ὑποχρεώσεων κανονίζει τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἔχοντος τὴν παραχώρησιν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ λοιπὰ κινητὰ ἢ ἀκίνητα ἀντικείμενα, τὰ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς σιδηρᾶς ὁδοῦ χρησιμεύοντα.

10) Πᾶσα ὀλικὴ ἢ μερικὴ εἰς τρίτον μεταβίβασις τῆς παραχώρησεως, ἢ ἔνωσις τῶν παραχωρήσεων ἢ τῶν διαχειρήσεων, πᾶσα ἀλλαγὴ τοῦ ἔχοντος τὴν παραχώρησιν, ἢ ὑποκατάστασις τῆς ἀμέσου καλλιέργειας τοῦ σιδηροδρόμου διὰ μεταβιβάσεως, ἢ ὑψωσις τῶν τιμολογίων ὑπεράνω τοῦ ὀρισμένου ἀνωτάτου ὅρου, δὲν δύναται νὰ λάβῃσι χώραν εἰμὴ δυνάμει διατάγματος ἐκδιδομένου μετὰ προηγουμένην διάσκεψιν τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἐπὶ συμφῶνῳ γνωμοδοτήσει τοῦ γενικοῦ συμβουλίου τοῦ νομοῦ, εἰάν πρόκειται περὶ γραμμῶν παραχωρουμένων ὑπὸ τοῦ νομοῦ, ἢ τοῦ δημοτικοῦ συμ-

βουλίου, εάν πρόκειται περί γραμμῶν παραχωρουμένων ὑπὸ δήμων. Αἱ ἄλλαι τροποποιήσεις δύνανται νὰ ἐνεργηθῶσιν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἣτις συνωμολόγησεν τὴν παραχώρησι, δηλαδὴ εάν μὲν πρόκειται περί γραμμῶν παραχωρηθεισῶν ὑπὸ νομῶν ὑπὸ τῶν γενικῶν συμβουλίων αὐτῶν (καθ' ἃ ἀναφέρεται ἐν τῷ προηγουμένῳ 2 ἄρθρῳ), εάν δὲ πρόκειται περί γραμμῶν παραχωρηθεισῶν ὑπὸ δήμων, ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου αὐτῶν ὑποβαλλομένης τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ νομάρχου. Ἐν περιπτώσει μεταβιβάσεως τοῦ σιδηροδρόμου εἰς τρίτον ἢ μὴ ἐκτέλεσις τῶν προηγουμένων ὄρων ἐπιφέρει τὴν ἀκύρωσιν προσέτι δὲ καὶ τὴν ἔκπτωσιν.

11) Κατὰ πάσαν ἐποχὴν δύναται ἡ σιδηρᾶ ὁδὸς νὰ ἀφαιρηθῇ ἐκ τῆς δημοσίας τοῦ νομοῦ ἢ τοῦ δήμου περιουσίας καὶ νὰ καταταχθῇ διὰ νόμου εἰς τὴν περιουσίαν τῆς ἐπικρατείας. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τὸ Κράτος ὑποκαθίσταται εἰς τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ νομοῦ ἢ τοῦ δήμου, ἀπέναντι τῶν ἐπιχειρηματιῶν ἢ τῶν πρὸς οὓς ἐγένετο ἡ παραχώρησις, ὅπως τὰ δικαιώματα ἢ αἱ ὑποχρεώσεις αὗται ἐκανονίσθησαν ἤδη ὑπὸ τῶν νομίμως ὑφισταμένων συμφωνιῶν. Ἐν περιπτώσει ἐκνικήσεως τοῦ πρὸς ὃν ἐγένετο ἡ παραχώρησις, εάν μὲν τὰ δικαιώματά του δὲν ρυθμίζονται ἀπὸ προηγουμένης συνεννοήσεως ἢ ὑπὸ ὀργανισμένης διαιτησίας, εἴτε διὰ τοῦ ἐγγράφου τῶν ὑποχρεώσεων εἴτε διὰ μεταγενεστέρως συμφωνίας, ἢ δυνατὸν ὀφειλομένη αὐτῷ ἀποζημιώσεις ἐκκαθαρίζεται ὑπὸ ἐιδικῆς ἐπιτροπῆς, ἐνεργούσης κατὰ τοὺς ὄρους τοῦ ἀπὸ 29 Μαΐου 1845 νόμου, διοριζομένης διὰ διατάγματος καὶ συγκειμένης ὑπὸ ἐννέα μελῶν, ἐξ ὧν τρία διορίζονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν δημοσίων ἔργων ὑπουργοῦ, τρία ὑπὸ τοῦ ἔχοντος τὴν παραχώρησιν καὶ τρία ὑπὸ τῶν ἤδη σημειωθέντων ἐξ μελῶν ἑμοφωνούντων· ἐν ἐλλείψει δὲ συνεννοήσεως τούτων, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν, ὁ πρῶτος πρόεδρος καὶ οἱ λοιποὶ πρόεδροι τοῦ Ἐφετείου τῶν Παρισίων ἐν συμβουλίῳ διορίζουσι τὰ ἐν λόγῳ τρία τῆς ἐπιτροπῆς μέλη. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀσυμφωνίας μεταξὺ τοῦ Κράτους καὶ τοῦ νομοῦ, ἢ τοῦ

δήμου, αἱ ἀποζημιώσεις, αἵτινες δυνατὸν νὰ ὀφείλωνται ὑπὸ τοῦ Κράτους, προσδιορίζονται διὰ διατάγματος ἐκδιδομένου ἐπὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.

12) Οἱ δημιουργηθέντες ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς 21 Μαΐου 1836 πόροι δύνανται νὰ διατεθῶσιν ἐν μέρει, εἰς τὴν δαπάνην τῶν σιδηροδρομικῶν ὁδῶν, ὑπὸ τῶν δήμων, οἵτινες ἐξησφάλισαν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐπιχορηγομένου σιδηροδρομικοῦ συμπλέγματος, καὶ εἰς τὴν διατήρησιν ὄλων τῶν κατατεταγμένων ὁδῶν.

13) Κατὰ τὴν ἴδρυσιν σιδηροδρόμου τοπικοῦ συμφέροντος, δύναται τὸ Κράτος νὰ ὑποχρεωθῇ, — ἐν περιπτώσει ἀνεπαρκείας τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος πρὸς κάλυψιν τῶν ἐξόδων τῆς καλλιεργείας καὶ πέντε τοῖς ἑκατὸν (5 τοῖς $\frac{0}{100}$) ἔτησίως τοῦ δαπανηθέντος κατὰ τὴν πρώτην ἴδρυσιν κεφαλαίου, ὅπως προέβλεψε τὸ ἔγγραφο τῆς παραχωρήσεως, ἠϋξημένου ἐκ τῶν τυχόν ἀνεπαρκειῶν τῶν βεβαιωμένων κατὰ τὴν περίοδον τὴν σημειουμένην ἐν τῷ αὐτῷ ἐγγράφῳ, — νὰ δώσῃ ἐπιχορηγήσιν διὰ μέρος τῆς ἀνεπαρκείας ταύτης, ἐπὶ τῷ ὄρῳ ὅτι ἴσον τοῦλάχιστον πρὸς τὸ μέρος τοῦτο θέλει πληρῶσει ὁ νομὸς ἢ ὁ δήμος, μετὰ ἢ ἀνευ τῆς συνδρομῆς τῶν ἐνδιαφερομένων. Ἡ ἐπιχορήγησις τοῦ Κράτους θέλει σχηματισθῆ, α) ἐκ παγίου ποσοῦ πεντακοσίων (500) φράγκων ἐπὶ ἐκάστου καλλιεργημένου σιδηροδρομικοῦ χιλιομέτρου, β) ἐκ τοῦ τετάρτου τοῦ ἀναγκαίου ποσοῦ πρὸς ὑψωσιν τοῦ ἐτησίου ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος (ἀφαιρουμένων τῶν φόρων) εἰς τὸν ἀριθμὸν δέκα μὲν χιλιάδων (10,000) φράγκων κατὰ χιλιόμετρον διὰ τὰς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς τὰς κατεσκευασμένας ὅπως δέχονται ἐπὶ τῶν ράβδων αὐτῶν τὰν ἀμαξοστοιχίας τῶν μεγάλων σιδηροδρόμων, ὀκτὼ δὲ χιλιάδας (8,000) φράγκων διὰ τὰς γραμμὰς τὰς μὴ δυναμένας νὰ δεχθῶσι τοιαύτας ἀμαξοστοιχίας. Ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἡ ἐπιχορήγησις τοῦ Κράτους δύναται νὰ ἀναβιβάσῃ τὸ ἀκαθάριστον εἰσόδημα τοῦ σιδηροδρόμου ὑπεράνω τῶν δέκα χιλιάδων πεντακοσίων (10,500) φράγκων καὶ ὀκτὼ χιλιάδων πεντακοσίων (8,500) φράγκων, ἀναλόγως τῶν ἀνω περιπτώσεων, οὐδὲ νὰ παράσχῃ εἰς τὸ κε-

φάλαιον τῆς πρώτης τοῦ σιδηροδρόμου ἰδρύσεως πλέον τῶν 5 τοῖς 0)0 ἑτησίως. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Κράτους εἰς τὴν ἐπιχορήγησιν παύει, ὅτε τὸ ἐνιαύσιον ἀκαθάριστον εἰσόδημα φθάσῃ τὰ ἀνωτέρω ὠρισμένα ὄρια.

14) Ἡ ἐπιχορήγησις τοῦ Κράτους παρέχεται ἐντὸς τῶν ὁρίων, τὰ ὁποῖα καθ' ἕκαστον ἔτος κανονίζει ὁ προϋπολογισμὸς αὐτοῦ. Τὸ ἐνιαύσιον χρηματικὸν βᾶρος, ὅπερ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβάλλεται εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον, δὲν δύναται ἐν ὁποιαδήποτε περιπτώσει, νὰ ὑπερβῇ τὰς τετρακοσίας χιλιάδας (400,000) φράγκων διὰ τὸ σύνολον τῶν ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ νομοῦ κειμένων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν.

15.) Ἐν ἡ περιπτώσει τὸ ἀκαθάριστον εἰσόδημα τῆς γραμμῆς, δι' ἣν ἐπληρώθη ἐπιχορήγησις, καθίσταται ἱκανὸν ἵνα καλύψῃ τὰς δαπάνας τῆς καλλιέργειας καὶ ἔξ τοῖς ἑκατὸν (6 τοῖς $\frac{1}{10}$) ἑτησίως τοῦ κεφαλαίου τῆς πρώτης ἰδρύσεως, ὅπως προβλέπεται ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω 13 ἄρθρου, τὸ ἥμισυ τοῦ πλεονάσματος τοῦ εἰσοδήματος διαμοιράζεται μεταξὺ τοῦ Κράτους, τοῦ νομοῦ, ἢ τοῦ δήμου, (καθ' ὅσον ἐν τῷ νομῷ ἢ ἐν τῷ δήμῳ ὁ σιδηρόδρομος) καὶ τῶν ἄλλων ἐνδιαφερομένων, κατ'ἀναλογίαν τῶν καταβληθέντων ὑφ' ἑκάστου αὐτῶν, μέχρι τελείας ἀποπληρωμῆς τῶν προκαταβολῶν τούτων ἀτόκως.

16) Κανονισμὸς τῆς δημοσίας διοικήσεως θέλει προσδιορίσει α) τὰς ὑπὸ τῶν ἐχόντων τὴν παραχώρησιν χορηγητέας δικαιολογίας πρὸς βεβαίωσιν τῶν ἐνιαυσίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων, β') τοὺς ὅρους ὑφ' οὓς θὰ προσδιορισθῶσιν εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος νόμου τὸ ποσὸν τῆς ἐπιχορηγήσεως τῆς ὀφειλομένης ὑπὸ τοῦ Κράτους, τοῦ νομοῦ ἢ τοῦ δήμου, καὶ τὸ ποσὸν τὸ ἀνήκον (ὅταν ὑπάρχῃ περίπτωσης) εἰς τὸ Κράτος, τὸν νομόν, τοὺς δήμους, ἢ εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους, ἐπὶ τίτλῳ ἐπιστροφῆς τῶν προκαταβολῶν τῶν ἀπὸ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος τῆς ἐπιχειρήσεως.

17) Μόνον οἱ σιδηρόδρομοι τοπικοῦ συμφέροντος, οἵτινες λαμβάνουσιν ἢ ἔλαβον ἐπιχορήγησιν τοῦ δημοσίου Ταμείου δύναται νὰ ὑποβληθῶσιν, ἀπέναντι τοῦ Κράτους εἰς ὑπηρε-

σίας δωρεὰν ἢ εἰς ἐλαττώσεις τῆς τιμῆς τῶν θέσεων.

18) Οὐδεμία ἐκδοσις ὁμολογιῶν, διὰ τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντος νόμου προβλεπομένας ἐπιχειρήσεις, δύναται νὰ λάβῃ χώραν ἄνευ ἐγκρίσεως τοῦ ἐπὶ τῶν δημοσίων ἔργων ὑπουργοῦ, μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οικονομικῶν. Δὲν δύναται νὰ ἐκδοθῶσιν ὁμολογίαι διὰ ποσότητα ἀνωτέραν τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου, ἢ τις θέλει ἐρισθῇ εἰς τὸ ἥμισυ τοῦλάχιστον τῶν δαπανῶν τῶν κριθησομένων ἀναγκαίων διὰ τὴν πλήρη ἰδρύσιν τοῦ σιδηροδρόμου καὶ τὴν ἐτοιμασίαν αὐτοῦ πρὸς καλλιέργειαν. Τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον πρέπει πραγματικῶς νὰ καταβληθῇ, χωρὶς νὰ ὑπολογίζωνται αἱ ἄνευ χρημάτων πληρωθεῖσαι ἢ πληρωτέαι μετοχαί. Οὐδεμία ἐκδοσις ὁμολογιῶν πρέπει νὰ ἐγκρίνηται πρὶν ἢ τὰ τέσσαρα πέμπτα τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου καταβληθῶσι καὶ χρησιμοποιηθῶσιν εἰς ἀγορὰν γηπέδων, εἰς προμηθείας ἐπιτοπίους ἢ εἰς καταθέσεις ἐπὶ ἐγγυήσει. Ἐν τούτοις δύναται νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν παραχώρησιν ἢ ἐκδοσις ὁμολογιῶν, ὅταν τὸ ὅλον τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου καταβληθῇ καὶ ἐὰν ἀποχρώντως δικαιολογηθῇ ὅτι πλέον τοῦ ἡμίσεος τοῦ μετοχικοῦ τούτου κεφαλαίου διετέθη ὡς ἤδη ἐξετέθη. Τὸ προϊόν τῶν τοιούτων προεκδόσεων ὁμολογιῶν πρέπει νὰ κατατίθεται εἰς τὸ ταμεῖον τῶν παρακαταθηκῶν καὶ ἐγγυήσεων καὶ δὲν δύναται νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἐχόντων τὴν παραχώρησιν ἄνευ τῆς ρητῆς ἐγκρίσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῶν δημοσίων ἔργων. Τὰ ἀνωτέρω (ἐκτὸς καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐγκρίσιν τῆς ἐκδόσεως) δὲν ἐφαρμόζονται ἐν ἡ περιπτώσει ἢ παραχώρησις ἐνεργεῖται εἰς ἐταιρίαν ἔχουσαν ἤδη ἄλλας σιδηροδρομικὰς παραχωρήσεις ὑπὸ καλλιέργειαν, ἐὰν ὁ ὑπουργὸς τῶν δημοσίων ἔργων ἀναγνωρίσῃ ὅτι τὰ καθαρὰ εἰσοδήματα τῶν σιδηροδρόμων τούτων ἐπαρκοῦσιν εἰς ἐξασφάλισιν τῆς πληρωμῆς τῶν υποχρεώσεων τῶν προκυφουσῶν ἐκ τῶν ἐκδοθησομένων ὁμολογιῶν.

19) Λεπτομερῆς λογαριασμὸς τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς σιδηροδρομικῆς ἐπιχειρήσεως, περιλαμβάνων τὰς δαπάνας τῆς

ιδρύσεως και τῆς καλλιεργείας και τὰ ἀκαθάριστα εἰσοδήματα αὐτῆς, θέλει υποβάλλεσθαι κατὰ τριμηνίαν, πρὸς δημοσίους, παρὰ τῷ νομάρχῃ, τῷ προέδρῳ τῆς νομαρχιακῆς ἐπιτροπῆς και τῷ ὑπουργῷ τῶν δημοσίων ἔργων. Τὸ ὑπόδειγμα τῶν χορηγητέων ἐγγράφων θέλει κανονισθῆ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τούτου.

20) Κατὰ τροποποιήσιν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου τῆς 15 Ἰουλίου 1845 ἐπὶ τῆς ἀστυνομίας τῶν σιδηροδρόμων, ὁ νομάρχης δύναται νὰ ἀπαλλάξῃ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ νὰ περιφράσσηται τὸ ὅλον ἢ μέρος τῆς γραμμῆς τοῦ σιδηροδρόμου, καθὼς και νὰ τίθενται φραγμοὶ εἰς τὰς διασταυρώσεις τῶν ὀλίγον συχνάζομένων ὁδῶν.

21) Ἡ κατασκευὴ, ἡ συντήρησις και αἱ ἐπισκευαὶ τῶν σιδηρῶν ὁδῶν μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτῶν, ἡ συντήρησις τοῦ ὕλικου και ἡ ὑπηρεσία τῆς σιδηροδρομικῆς καλλιεργείας ὑπόκεινται εἰς τὸν ἔλεγχον και τὴν ἐποπτείαν τῶν νομαρχῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν δημοσίων ἔργων. Αἱ δαπάναι τῆς ἐξελέγξεως εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἔχοντος τὴν παραχώρησιν και κανονίζονται ὑπὸ τοῦ ἐγγράφου τῶν ὑποχρεώσεων ἢ, ἐν ἐλλείψει, ὑπὸ τοῦ νομάρχου ἐπὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ γενικοῦ συμβουλίου και τῇ ἐγκρίσει τοῦ ἐπὶ τῶν δημοσίων ἔργων ὑπουργοῦ.

22) Αἱ διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἀρθροῦ 20 ἐφαρμόζονται ἐπίσης και ἐπὶ τῶν παραχωρήσεων τῶν βιομηχανικῶν σιδηροδρόμων, τῶν προωρισμένων ἢτοι εἰς τὴν ἐν τῷ τοπικῷ κύκλῳ ἰδιαιτέρων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων ὑπηρεσίαν.

23) Ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν ἐνδιαφερομένων γενικῶν ἢ δημοτικῶν συμβουλίων και μετὰ συγκατάθεσιν τῶν ἐχόντων τὴν παραχώρησιν, ἢ εἰς ἐτησίαις δόσεις συμπεφωνημένη κατὰ τὸν παρόντα νόμον ἐπιχορήγησις δύναται διὰ διατάγματος, ἐπὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, νὰ διαταχθῇ ὑπὲρ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τοπικοῦ συμφέροντος, αἵτινες, κηρυχθεῖσαι ἤδη ὡς κοινῆς ὠφελείας, δὲν ἐξετελέσθησαν ἔτι. Αἱ γραμμαὶ αὗται θέλουν ὑπό-

κεισθαι ἐντεῦθεν εἰς ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις τὰς πηγαζούσας ἐκ τοῦ παρόντος νόμου· δὲν ὑπάρχει δὲ ἀνάγκη ἀνανεώσεως τῶν συνωμολογημένων παραχωρήσεων ἢ τῶν ἐξεταστικῶν μέτρων τῶν συμπληρωθέντων πρὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ, ἐὰν ὅλοι οἱ τύποι τοῦς ὁποίους οὗτος διαγράφει ἐτηρήθησαν ἐκ προοιμίων.

24) Ὅλαι αἱ συμφωνίαι αἱ σχετικαὶ πρὸς τὰς παραχωρήσεις και τὰς ἀναμεταβιβάσεις τῶν σιδηροδρόμων τοπικοῦ συμφέροντος, ὅπως και τὰ προσηρτημένα ἔγγραφα τῶν ὑποχρεώσεων ὑπόκεινται εἰς μόνον ἐνὸς φράγκου πάγιον μεταγραφῆς τέλος.

25) Ὁ νόμος τῆς 12 Ἰουλίου 1865 καταργεῖται.

Β'. — Σιδηρόδρομοι ἐπὶ ὁδῶν.

26) Δύνανται νὰ ιδρυθῶσιν ἐπὶ τῶν δημοσίων, νομαρχιακῶν ἢ δημοτικῶν ὁδῶν σιδηρόδρομοι μετὰ ἔλξεως ἵππων ἢ δυνάμεων μηχανικῶν. Οἱ σιδηρόδρομοι οὗτοι ὅπως και αἱ συμπληρωτικαὶ παρεκβάσεις αὐτῶν αἱ κατασκευασμένοι ἐκτὸς τοῦ ἐδάφους τῶν εἰρημένων ὁδῶν και αἱ χαρακτηρισμένοι ὡς παραρτήματα ὑπόκεινται εἰς τὰς ἐπομένας διατάξεις.

27) Ἡ παραχώρησις δίδεται ὑπὸ τοῦ Κράτους μὲν, ὅταν ἡ γραμμὴ πρόκειται νὰ κατασκευασθῇ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἐπὶ δημοσίας ὁδοῦ, δύναται δὲ νὰ γείνη πρὸς τὰς ἐνδιαφερομένας πόλεις ἢ νομοὺς μετὰ δικαιώματος ἀναμεταβιβάσεως· ὑπὸ τοῦ γενικοῦ συμβουλίου δὲ ἐν ὀνόματι τοῦ νομοῦ, ὅταν ὁ σιδηρόδρομος, χωρὶς νὰ ἐπιληφθῇ δημοσίας ὁδοῦ, πρόκειται νὰ κατασκευασθῇ, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, ἐπὶ νομαρχιακῆς ὁδοῦ εἴτε ἐπὶ ὁδοῦ μεγάλης συγκοινωνίας ἢ κοινοῦ συμφέροντος εἴτε ἐπὶ ἐδάφους πολλῶν δήμων (ἐφαρμοζομένων τῶν ἀνωτέρω ἐν ἀρθρῳ 2 σημειωθέντων, προκειμένου νὰ ἐκτανθῇ ἡ γραμμὴ ἐπὶ πολλῶν νομῶν)· ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ δὲ συμβουλίου, ὅταν ὁ σιδηρόδρομος κατασκευάζεται ὀλόκληρος ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ δήμου και ἐπὶ συνήθους δημοτικῆς ὁδοῦ ἢ ἐπὶ ἀγροτικῆς ὁδοῦ.

28) Ὁ νομὸς δύναται νὰ συνωμολογήσῃ τὴν παραχώρησιν πρὸς τὸ Κράτος ἢ πρὸς τὸν δῆμον μετὰ δικαιώματος ἀναμε-

ταβιάσεως. Ἐπίσης δὲ δύναται νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ὁ δῆμος ἀπέναντι τοῦ Κράτους ἢ τοῦ νομοῦ.

29) Οὐδεμίᾳ παραχώρησις δύναται νὰ γείνη ἄνευ προηγουμένης εἰδικῆς ἐξετάσεως, ἐνεργουμένης κατὰ τοὺς τύπους τοὺς ὀριζομένους ὑπὸ κανονισμοῦ τῆς δημοσίας διοικήσεως· ἐν τῇ ἐρεύνη ταύτῃ θέλουσιν ἀκουσθῆ αἱ γνώμαι τῶν γενικῶν συμβουλίων τοῦ νομοῦ καὶ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων τῶν δήμων, τῶν ὁποίων τὸ ἔδαφος πρόκειται νὰ διαπεράσῃ ὁ σιδηρόδρομος, ἔταν δὲν ἀνήκῃ εἰς αὐτὰ νὰ ἀποφασίσωσι τὴν παραχώρησιν. Ἡ κοινὴ ὠφέλεια κηρύσσεται καὶ ἡ ἐκτέλεσις ἀποφασίζεται διὰ διατάγματος ἐν διασκέψει τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ἐπὶ ἐκθέσει τοῦ ὑπουργοῦ τῶν δημοσίων ἔργων καὶ μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν.

30) Πᾶσα μεταβολὴ ἢ τροποποίησις εἰς τὰς ρήτρας τοῦ ὑποδείγματος ἐγγράφου τῶν ὑποχρεώσεων, τοῦ ἐγκεκριμένου ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, πρέπει καθαρῶς νὰ ἐκτίθηνται ἐν ταῖς περὶ παραχωρήσεως συμβάσεσι, θέλουσιν ὑποβάλλεσθαι εἰς τὸ συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καὶ θέλουν προσαρτᾶσθαι εἰς τὸ διάταγμα.

31) Ὄταν διὰ τὴν κατασκευὴν σιδηροδρόμου ἐπὶ ὁδῶν εἶναι ἀνάγκη ἐκποιήσεως, εἴτε πρὸς πλάτυνσιν δημοτικῆς ὁδοῦ εἴτε πρὸς παρέκβασιν ταύτης προνοουμένην ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου ἄρθρου 26, ἡ ἐκποίησις αὕτη δύναται νὰ ἐνεργηθῇ συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 16 τοῦ νόμου τῆς 21 Μαΐου 1836 καὶ 2 τοῦ νόμου τῆς 8 Ἰουνίου 1864.

32) Τὰ σχέδια τῆς ἐκτελέσεως ἐγκρίνονται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν δημοσίων ἔργων, ὅταν ἡ παραχώρησις δίδεται ὑπὸ τοῦ Κράτους. Τηροῦνται δὲ αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 3, ὅταν ἡ παραχώρησις δίδεται ὑπὸ νομοῦ ἢ δήμου.

33) Τὰ διαπόρια δικαιώματα, τὰ εἰσπραττόμενα ἐν τοῖς ὄρισι τοῦ ἀνωτάτου ὅρου τοῦ προσδιοριζομένου ὑπὸ τοῦ ἐγγράφου τῆς παραχωρήσεως, ἐγκρίνονται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν δημοσίων ἔργων, ἐν ἡ περιπτώσει ἢ παραχώρησις ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Κράτους, καὶ παρὰ τοῦ νομάρχου ἐν ταῖς λοιπαῖς περιπτώσεσιν.

34) Οἱ ἔχοντες τὴν παραχώρησιν τῶν ἐπὶ ὁδοῦ σιδηροδρόμων δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸν φόρον τῶν παροχῶν τὸν κανονισθέντα ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ νόμου τῆς 21 Μαΐου 1836, ὡς πρὸς τὰς ἀμάξας καὶ τὰ ζῶα τῆς ἔλξεως τὰ ἀποκλειστικῶς ἐν χρήσει εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ σιδηροδρόμου. Οἱ νομοὶ καὶ οἱ δήμοι δὲν δύνανται νὰ ἀπαιτήσωσι, παρὰ τῶν ἐχόντων τὴν παραχώρησιν, εἰσφοράν τινα ἢ δικαίωμα σταθμεύσεως, μὴ κανονιζόμενα ρητῶς ὑπὸ τοῦ ἐγγράφου τῆς παραχωρήσεως.

35) Μετὰ τὴν λήξιν τῆς παραχωρήσεως δύναται ἡ διοίκησις νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ὀλικὴν ἢ μερικὴν κατάργησιν τῶν παραχωρηθέντων παρ' αὐτῆς σιδηροδρόμων καὶ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῇ τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτῶν ἐν καλῇ συγκοινωνίας καταστάσει, δαπάναις τοῦ σχόντος τὴν παραχώρησιν.

36) Ἐπὶ κατασκευῆς σιδηροδρόμων ἐπὶ ὁδῶν, ὑπηρετουμένων ὑπὸ ἀτμομηχανῶν καὶ προωρισμένων συνάμα εἰς μεταφορὰν ἐμπορευμάτων καὶ ἐπιβατῶν, τὸ Κράτος δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ, — ἐν περιπτώσει ἀνεπαρκείας τοῦ ἀκαθάρστου εἰσοδήματος εἰς κάλυψιν τῶν δαπανῶν τῆς καλλιέργειας καὶ πέντε τοῖς ἑκατὸν (5%) ἐνιαυσίως ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τῆς κατασκευῆς, ὅπως τοῦτο προσδιωρίσθῃ ὑπὸ τοῦ ἐγγράφου τῆς παραχωρήσεως καὶ ὅπως ἐν ἀνάγκῃ ηὐξήθῃ ὑπὸ τῶν ἀνεπαρκειῶν τοῦ ἀκαθάρστου εἰσοδήματος τῶν βεβαιωθεισῶν κατὰ τὴν περίοδον τὴν σημειουμένην ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ἐγγράφου διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρόμου, — εἰς ἐπιχορήγησιν ἐν μέρει, ὅσον ἀφορᾷ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀνεπαρκείας ταύτης, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι μέρος τοῦλάχιστον ἀνάλογον αὐτῆς θέλει πληρόνεσθαι ὑπὸ τοῦ νομοῦ ἢ τοῦ δήμου, μετὰ ἢ ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῶν ἐνδιαφερομένων. Ἡ ἐπιχορήγησις τοῦ Κράτους καταρτίζεται α') ἐκ παγίας ποσότητος πεντακοσίων (500) φράγκων κατὰ σιδηροδρομικὸν χιλιόμετρον ἐν ἐνεργείᾳ, καὶ β') ἐκ τοῦ τετάρτου τῆς ἀναγκαίας ποσότητος πρὸς ὕψωσιν τοῦ ἀκαθάρστου ἐνιαυσίου εἰσοδήματος (ἐκπιπτομένων τῶν φόρων).

εις τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑξ χιλιάδων (6,000) φράγκων κατὰ χιλίόμετρον. Ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἢ ἐπιχορήγησις τοῦ Κράτους δύναται νὰ ἀναβιβάσῃ τὸ ἀκαθάριστον εἰσόδημα ὑπεράνω τῶν ἑξ χιλιάδων πεντακοσίων (6,500) φράγκων, οὔτε νὰ δώσῃ εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς πρώτης κατασκευῆς πλείονα τῶν πέντε τοῖς ἑκατὸν (5 τοῖς %) ἑτησίως. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Κράτους εἰς τὴν ἐπιχορήγησιν παύει αὐτοδικαίως, ὅταν τὰ ἐνιαύσια ἀκαθάριστα εἰσοδήματα φθάνωσι τὸ προειρημένον ὄριον.

37) Ὁ νόμος τῆς 15 Ἰουλίου 1845 ἐπὶ τῆς ἀστυνομίας τῶν σιδηροδρόμων ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων σιδηρῶν ὁδῶν, ἐκτὸς τῶν ἀρθρῶν 4 — 10.

38) Κανονισμὸς τῆς δημοσίας διοικήσεως θέλει προσδιορίσει τὰ ἀναγκαῖα μέτρα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προηγουμένων διατάξεων καὶ ὀνομαστὶ α') τοὺς εἰδικούς ὄρους πρὸς τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ συμμορφωθῶσιν οἱ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν δημοσίων ὁδῶν ἐγκεκριμένοι σιδηρόδρομοι, τόσον περὶ τὴν κατασκευὴν αὐτῶν ὅσον καὶ περὶ τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἀμαξῶν καὶ τῶν ἀμαξοστοιχιῶν, β') τὰς σχέσεις μεταξὺ τῆς ὑπηρεσίας τῶν σιδηρῶν τούτων ὁδῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐνδιαφερομένων ὑπηρεσιῶν.

39. Καὶ ἐπὶ τῶν ὁδικῶν σιδηροδρόμων ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν προηγουμένων ἀρθρῶν 4, 6 — 12, 14 — 19, 21 καὶ 24.

Οὕτως ἔχουσι τὰ νεώτερα τῆς ἐν τῇ Γαλλικῇ Πολιτείας προνοίας περὶ σιδηροδρόμων τοπικοῦ συμφέροντος. Δύνανται νὰ συνδυασθῶσι πρὸς τὴν μεγάλην ὠθησιν, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Freycinet ἔδωκεν εἰς τὰ δημόσια ἔργα ἐν Γαλλίᾳ. Πρόκειται, οὐδὲν ὀλιγώτερον, περὶ 6 δισεκατομμυρίων φράγκων τὰ ὁποῖα ὁ δημόσιος θησαυρὸς ἀνέλαβε νὰ δαπανήσῃ εἰς τὴν πρακτικὴν λειτουργίαν τῆς εὐρυτάτης αὐτῆς ἐννοίας μέχρι τοῦ 1890. Κολοσιαῖον ποσὸν (6,000,000,000!), τοῦ ὁποίου τὸ ἥμισυ ἀνάγεται εἰς τὴν σιδηροδρομίαν τοῦ γενικοῦ συμ-

φέροντος, ἧτις ἀπὸ 24,000 χιλιομέτρων θέλει ἀνάβῃ εἰς 42,000. Τὸ ἕτερον ἥμισυ ἀνάγεται εἰς τὴν ὑδατίνην συγκοινωνίαν, εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν πλευστῶν ποταμῶν καὶ διορύγων καὶ εἰς τὴν λιμενικήν. Ἐντὸς τόσον ἐκτεταμένης προνοίας, ὑπάρχει θέσις καὶ διὰ τὴν ἔποψιν τῆς προκειμένης εἰδικῆς σιδηροδρομίας τοῦ τοπικοῦ συμφέροντος. Αἱ δημόσιοι ἐπιχορηγήσεις αἱ ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαι περὶ τοὺς σιδηροδρόμους τῶν τοπικῶν ἀναγκῶν, κατὰ τὴν ποικιλίαν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ νομοῦ καὶ τοῦ δήμου μέχρι τῆς νεωτάτης ἐπὶ συνήθων ὁδῶν σιδηροδρομίας, ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἔποψιν ταύτην.

Τὸ συμπέρασμα αὐτῆς συμβιβάζεται εἰς τὰ θεμέλια τῆς πολιτικῆς καὶ οικονομικῆς ἐπιστήμης, ἡ δοκιμὴ δὲ ἐν τόσῳ μεγάλη ἀναπτύξει κέκληται νὰ ἀσκήσῃ οὐσιωδესτάτην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν δογμάτων, τὰ ὁποῖα, μεταξὺ θεωρίας καὶ πράξεως, συνδέονται πρὸς τὴν ὀριστικὴν τῆς πολιτείας ἀποστολήν.

Σ. Β.

ΤΕΛΩΝΙΑΚΑΙ ΒΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΩΝ

1879 καὶ 1880.

Πρόκειται περὶ τῶν ἐν τοῖς τελωνείοις πραγματοποιηθῶν δημοσίων εἰσπράξεων κατὰ τὰ ἔτη 1879 καὶ 1880, αἵτινες κατὰ τὰ ἐν ἰσχύϊ νόμιμα διαιροῦνται εἰς ἑξ κατηγορίας: 1) εἰσαγωγή, 2) ἐξαγωγή, 3) διαμετακόμισις, 4) λαθρεμπόρια κλπ, 5) ἔγγειοι φόροι (οἱ εἰς τὰ τελωνεῖα πληρονόμιοι) καὶ 6) δικαιώματα. Κατὰ τὰ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιευθέντα τελευταῖον ἐξαγόμενα τοῦ σχετικοῦ κλάδου τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1879 αἱ τελωνιακαὶ εἰσπράξεις ὑπολογίζοντο εἰς 19,458,442 δραχμάς, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1880 ἀνεβιβάσθησαν εἰς 19,657,634. Ἐπομένως ἀπὸ τοῦ 1879 εἰς τὸ 1880 ὑπάρχει αὐξήσις εἰσπράξεων κατὰ 199,192 δρ.

Ἴδου πῶς ἔχουσιν ἰδιαιτέρως τὰ σχετικὰ φαινόμενα πρὸς ἑκάστην τῶν ἄνωτέρω ἔξ κατηγοριῶν: α) Εἰσαγωγὴ 13,411,081 τοῦ 1879 καὶ 14,417,780 τῷ 1880, β) ἔξαγωγὴ 2,572,855 τῷ 1879 καὶ 1,619,068 τῷ 1880, γ) διαμετακόμισις 172,678 τῷ 1879 καὶ 175,429 τῷ 1880, δ) λαθρεμπόρια κλπ. 62,403 τῷ 1779 καὶ 70,546 τῷ 1880, ε) ἔγγειοι φόροι 3,017,618 τῷ 1879 καὶ 3,176,989 τῷ 1880, ς) δικαιώματα 221,805 τῷ 1879 καὶ 197,819 τῷ 1880. Συγκρίνοντες τὰς διαφορὰς καθ' ἑκάστην τῶν ἄνωτέρω κατηγοριῶν παρατηροῦμεν ἰδιαιτέρως, ὅτι ἀπέναντι τοῦ 1879 τὸ ἔτος 1880 παριστά ἑλάττωσιν μὲν εἰς τὰς εἰσπράξεις τῆς ἔξαγωγῆς κατὰ 953,787 καὶ τῶν δικαιωμάτων κατὰ 23,985, αὐξήσιν δὲ εἰς τὰς εἰσπράξεις τῆς ἔξαγωγῆς κατὰ 1,006,699, τῆς διαμετακομίσεως κατὰ 2,751, τῶν λαθρεμποριῶν κλπ. κατὰ 8,143 καὶ τῶν ἐγγείων φόρων κατὰ 159,370.

Θέλομεν ἐν τοῖς ἐπομένοις ἀναλύσει τὴν καθ' ἑκαστον τῶν τελωνείων τῆς Ἑλλάδος κίνησιν τῶν εἰσπράξεων ἐν τῷ τελευταίῳ ἔτει 1880, σημειοῦντες ἐν παρενθέσει τὴν πρὸς τὸ ἔτος 1879 σύγκρισιν αὐτοῦ ἐπὶ πλεόν ἢ ἑλάττων.

1) Ἀθηνῶν. Εἰσαγωγὴ δραχ. 529,068, διαμετακόμισις 2,549, λαθρεμπόριον κλπ. 10,409, σύνολον 549,028 (ἐπὶ πλεόν + 9,383).

2) Ζακυνθοῦ. Εἰσαγωγὴ 476,428, ἔξαγωγὴ 450,966, διαμετακόμισις 6,751, λαθρεμπόριον 1502, ἔγγειοι φόροι 97,948, δικαιώματα 9,144, σύνολον 1,042,741 (ἐπὶ ἑλάττων — 36,963).

3) Κερκύρας. Εἰσαγωγὴ 1,219,034, ἔξαγωγὴ 489,951, διαμετακόμισις 38,446, λαθρεμπόριον κλπ. 4,082, δικαιώματα 18,426, σύνολον 1,769,943 (— 1,024,355).

4) Κεφαλληνίας. Εἰσαγωγὴ 506,445, ἔξαγωγὴ 502,984, διαμετακόμισις 3,455, λαθρεμπόριον κλπ. 596, ἔγγειοι φόροι 49,505, δικαιώματα 8,198, σύνολον 1,071,284 (+ 567).

5) Πειραιῶς. Εἰσαγωγὴ 4,988,592, ἔξαγωγὴ 4,192, διαμετακόμισις 42,493, λαθρεμπόριον κλπ. 19,081, ἔγγειοι φόροι 25,209, δικαιώματα 41,395, σύνολον 5,120,955 (+ 1,465,348).

6) Πατρῶν. Εἰσαγωγὴ 2,470,263, ἔξαγωγὴ 248, διαμετακόμισις 6,537, λαθρεμπόριον κλπ. 7,329, ἔγγειοι φόροι 1,444,632, δικαιώματα 27,720, σύνολον 3,956,732 (+ 392,610).

7) Σύρου. Εἰσαγωγὴ 1,994,623, ἔξαγωγὴ 1,567, διαμετακόμισις 74,610, λαθρεμπόριον κλπ. 10,705, ἔγγειοι φόροι 39,730, δικαιώματα 34,773, σύνολον 2,156,009 (— 272,724).

8) Θήρας. Εἰσαγωγὴ 43,857, λαθρεμπόριον κλπ. 856, ἔγγειοι φόροι 48,846, δικαιώματα 3,360, σύνολον 96,921 (+ 356).

Καλαμών. Εἰσαγωγὴ 540,906, διαμετακόμισις 4, λαθρεμπόριον κλπ. 1,147, ἔγγειοι φόροι 513,131, δικαιώματα 7,121, σύνολον 1,062,311 (— 128,684).

10) Λαυρίου. Εἰσαγωγὴ 37,470, ἔξαγωγὴ 58, διαμετακόμισις 12, λαθρεμπόριον κλπ. 305, ἔγγειοι φόροι 846, δικαιώματα 10,423, σύνολον 49,118 (+ 10,304).

11) Λευκάδος. Εἰσαγωγὴ 95,135, ἔξαγωγὴ 113,449, λαθρεμπόριον κλπ. 110, δικαιώματα 2,118, σύνολον 362,926 (— 117,852).

12) Ναυπλίου. Εἰσαγωγὴ 294,600, διαμετακόμισις 149, λαθρεμπόριον κλπ. 314, ἔγγειοι φόροι 66,019, δικαιώματα 1,841, σύνολον 362,926 (— 85,679).

Σπετσῶν. Εἰσαγωγὴ 28,804, διαμετακόμισις 9, λαθρεμπόριον κλπ. 91, ἔγγειοι φόροι 494, δικαιώματα 2,220, σύνολον 31,619 (— 6,404).

14) Ἀστακοῦ. Εἰσαγωγὴ 6,243, λαθρεμπόριον κλπ. 32, ἔγγειοι φόροι 121,675, δικαιώματα 718, σύνολον 128,670, (+ 46,674).

15) Βονίτσης. Εἰσαγωγὴ 51,653, ἔξαγωγὴ 37, διαμετακόμισις 20, λαθρεμπόριον κλπ. 2,267, ἔγγειοι φόροι 29,

478, δικαιώματα 763, σύνολον 84,420 (+ 3,204).

16) Γαλαξειδίου. Εισαγωγή 65,261, διαμετακόμισις 2, λαθρεμπόριον κλπ. 166, έγγειοι φόροι 591, δικαιώματα 3,232, σύνολον 69,253 (- 20,646).

17) Γυθείου. Εισαγωγή 87,694, εξαγωγή 116, έγγειοι φόροι 94,715, δικαιώματα 2,193, σύνολον 184,722 (- 13,163).

18) Ιθάκης. Εισαγωγή 36,680, εξαγωγή 17,118, λαθρεμπόριον κλπ. 308, δικαιώματα 1,656, σύνολον 55,763 (- 23,936).

19) Κατακόλου. Εισαγωγή 193,832, εξαγωγή 170, διαμετακόμισις 80, λαθρεμπόριον κλπ. 1,297, έγγειοι φόροι 549,892, δικαιώματα 6,521, σύνολον 751,794 (+ 104,558).

20) Κυθήρων. Εισαγωγή 10,448, εξαγωγή 6,340, λαθρεμπόριον κλπ. 25, έγγειος φόρος 14, δικαιώματα 179, σύνολον 17,008 (+ 5,557).

21) Κύμης. Εισαγωγή 44,606, λαθρεμπόριον κλπ. 509, έγγειοι φόροι 2,085, δικαιώματα 2,985, σύνολον 50,186 (+ 13).

22) Λαμίας. Εισαγωγή 247,740, διαμετακόμισις 16, λαθρεμπόριον κλπ. 2,836, έγγειοι φόροι 32,125, δικαιώματα 1,474, σύνολον 284,092 (- 66,244).

23) Μεσολογγίου. Εισαγωγή 187,727, εξαγωγή 16, λαθρεμπόριον κλπ. 457, έγγειοι φόροι 53,354, δικαιώματα 2,199, σύνολον 243,758 (+ 24,608).

24) Παξών. Εισαγωγή 9,307, εξαγωγή 31,702, δικαιώματα 349, σύνολον 41,359 (- 80,785).

25) Τήνου. Εισαγωγή 78,189, λαθρεμπόριον 735, έγγειοι φόροι 2,037, δικαιώματα 1,648, σύνολον 82,611 (+ 16,917).

26) Ύδρας. Εισαγωγή 46,424, διαμετακόμισις 289, λαθρεμπόριον κλπ. 4,038, έγγειοι φόροι 35, δικαιώματα 2,408, σύνολον 53,195 (- 2,324).

27) Χαλκίδος. Εισαγωγή 126,840, εξαγωγή 141,

λαθρεμπόριον κλπ. 1,337, έγγειοι φόροι 4,618, δικαιώματα 4,470, σύνολον 137,679 (- 1,254).

Έάν συγκρίνωμεν τὰ διάφορα τελωνεία τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἀλλήλα, παρατηροῦμεν ὅτι, λόγω ὀλιγοῦ ποσοῦ εισπράξεων, σημαντικώτερον εἶναι τὸ τοῦ Πειραιῶς (5,120,965), μετ' αὐτὸ δὲ τὸ τῶν Πατρῶν (3,956,732), τὸ τῆς Σύρου (2,156,009) τὸ τῆς Κερκύρας (1,769,943), τὸ τῆς Κεφαλληνίας (1,071,184), τὸ τῶν Καλαμῶν (1,062,311), τὸ τῆς Ζακύνθου (1,042,741). τὰ λοιπὰ εισέπραξαν ὀλιγώτερον τοῦ ἑκατομμυρίου· μικρότερα δὲ πάντων τὰ τῶν Κυθήρων (17,008) καὶ Σπετσῶν (31,619). Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σχέσιν ἑκάστου τελωνείου πρὸς τὰς ἑξ κατηγορίας τῶν εισπράξεων, ἐπὶ μὲν τῆς εισαγωγῆς ὅλα εισέπραξαν, ἐπὶ δὲ τῆς εξαγωγῆς ὅλα ἐκτὸς τοῦ Ἀθηνῶν, Θήρας, Καλαμῶν, Ναυπλίου, Σπετσῶν, Ἀστακοῦ, Γαλαξειδίου, Κύμης, Λαμίας, Τήνου καὶ Ὑδρας· ἐπὶ δὲ τῆς διαμετακομίσεως ὅλα ἐκτὸς τοῦ Θήρας, Λευκάδος, Ἀστακοῦ, Γυθείου, Ἰθάκης, Κυθήρων, Κύμης, Μεσολογγίου, Παξῶν, Τήνου καὶ Χαλκίδος· ἐπὶ δὲ τῶν λαθρεμπορίων κλπ. ὅλα ἐκτὸς τοῦ Παξῶν καὶ Γυθείου· ἐπὶ δὲ τῶν έγγείων φόρων ὅλα ἐκτὸς τοῦ Ἀθηνῶν, Κερκύρας, Λευκάδος, Ἰθάκης καὶ Παξῶν· ἐπὶ δὲ τῶν δικαιωμάτων ὅλα ἐκτὸς τοῦ Ἀθηνῶν.

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ.

Τὸ μετοχικὸν ταμεῖον τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων ἀφορᾷ εἰς μίαν τῶν οὐσιωδεστάτων δημοσίας ἐννοίας ἀναγκῶν, ἀνήκει δὲ εἰς ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν καὶ εἶναι ἔργον ἀκριβῶς ἑταιρικόν. Συστηθὲν διὰ καταστατικοῦ ἐγγράφου τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1867, ἐγκριθέντος διὰ τοῦ ἀπὸ 24 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους Β. διατάγματος, ἔκαμεν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου 1868 ὡς πρὸς τὰς παρ' αὐτῷ

καταθέσεις, ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου 1874, ἤτοι μετὰ ἑξαετίαν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του, ὡς πρὸς τὴν ἀπονομὴν περιθάλψεων.

Τὸ ταμεῖον συντηρεῖται διὰ μηνιαίων συνεισφορῶν τῶν μετόχων, αἱ δὲ περιθάλψεις ἀπονέμονται κατὰ λόγον τοῦ ἔρου τῆς μηνιαίας συνεισφορᾶς καὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐξακολουθεῖ ἡ κατάθεσις αὐτῆς, ὅπως ῥηθῆσεται κατωτέρω.

Κατὰ τὸ καταστατικόν του τὸ μετοχικὸν ταμεῖον εἰς τὸν περίβολον αὐτοῦ, πλὴν τινῶν ἐξαιρέσεων, περιέλαβε μόνους τοὺς πολιτικούς ὑπαλλήλους, ἀπέκλεισε δὲ τοὺς στρατιωτικούς καὶ ναυτικούς. Διὰ μεταγενεστέρου δὲ καταστατικοῦ, κυρωθέντος διὰ τοῦ ἀπὸ 30 Ἰουνίου 1877 Β. Διατάγματος καὶ ἐκ τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων ἀπεκλείσθησαν οἱ εἰς τὴν τάξιν τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν ὑπαγόμενοι· ἐπειδὴ δὲ τὰ μεταξὺ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ δημοσίων ὑπηρετῶν ὅρια εἰσὶ δυσδιάκριτα ἐν τῇ νομοθεσίᾳ, ἀπεκλείσθησαν ὀνομαστικῶς οἱ εἰσπράκτορες τῶν τελωνείων, οἱ τελωνειακοὶ καὶ δασονομικοὶ φύλακες, οἱ κλητῆρες ἐν γένει, οἱ παρὰ τοῖς ταμεῖοις εἰσπράκτορες καὶ οἱ κατέχοντες θέσεις πρὸς ταύτας ἑξομοιούμενας. Ἀφ' ἑτέρου δύνανται νὰ γείνωσι μέτοχοι τοῦ προκειμένου ταμεῖου οἱ συμβολαιογράφοι μετὰ διετῆ ὑπηρεσίαν εἰς τὴν θέσιν των, οἱ παρὰ τῆς κυβερνήσεως διοριζόμενοι δημ.οδιδάσκαλοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ὁ διοικητής, οἱ ὑποδιοικηταὶ καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς οἱ λαμβάνοντες μισθὸν ἄνω τῶν 150 δραχ. κατὰ μῆνα, ἡ διευθύντρια, ὑποδιευθύντρια, ὁ βοηθὸς τοῦ γραφείου, οἱ διδάσκαλοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ αἱ ἐπιμελήτριαι τοῦ Ἄρσακείου παρθεναγωγείου ὡς καὶ τῶν παρὰ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς ἐταιρίας συντηρουμένων σχολείων, οἱ διευθύνται καὶ οἱ διδάσκαλοι τῆς Ριζαρείου σχολῆς καὶ τῶν Ἱερατικῶν σχολῶν καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς ἐπιτροπῆς τῶν σχολῶν τούτων, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ γραφείου τοῦ μετοχικοῦ Ταμεῖου καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῆς Βουλῆς οἱ ἔχοντες δικαίωμα εἰς σύνταξιν δημοσίαν.

Ἄφοῦ τὸ μετοχικὸν Ταμεῖον τῶν ὑπαλλήλων ἐδέχθη ὡς

μετόχους τοὺς τοὺς ἰσοβίους δικαστὰς καὶ τοὺς ἰσοβίους οικονομικούς ὑπαλλήλους, ὡς λόγος τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν δύναται νὰ θεωρηθῆ μᾶλλον ἢ ὑπαρξίς ἰδιαιτέρων ὑπὲρ αὐτῶν ταμείων, ἅτινα τυγχάνουσι καὶ τῆς ὑποστηρίξεως τοῦ δημοσίου ταμεῖου. Ὁ ἀποκλεισμὸς τῶν μικρῶν ὑπαλλήλων ἢ δημοσίων ὑπηρετῶν λόγον ἔχει τὸ συμφέρον τῆς ἀπομακρύσεως αὐτῶν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας μετὰ τὴν ἀπόκτησιν δικαιώματος περιθάλψεως, ἧς τὸ ποσὸν ἠθελεν ὑπερβαίνει τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν.

Αἱ συνεισφοραὶ τῶν μετόχων ἀδιακρίτως τῆς θέσεως καὶ τοῦ βαθμοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ ὀρίζονται κατὰ μῆνα εἰς δραχ. 4, ἢ 6, ἢ 8, ἢ 10, ἢ 12, ἢ 14, μετὰ τινῶν ἑτέρων συνεισφορῶν ἐφάπαξ καταβαλλομένων, ἤτοι τοῦ δεκαπλασίου ἢ εἰκοσαπλασίου τῆς μηνιαίας καταθέσεως καὶ δραχ. 100 ἢ 150 λόγῳ γάμου.

Τὰς συνεισφορὰς ταύτας ὀφείλουσιν ἐπὶ ἀπωλείᾳ παντὸς δικαιώματος νὰ καταθέτωσιν οἱ μέτοχοι εἰς τὸ Ταμεῖον, ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν ἐν τῇ δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ, ἀπολυόμενοι δ' αὐτῆς παύουσι τὰς συνεισφορὰς των, ἡ δὲ χρόνος τῆς ἐκτὸς ὑπηρεσίας διαμονῆς των δὲν προσμετρεῖται πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ δικαιώματος τῆς περιθάλψεως ἢ τῆς αὐξήσεως αὐτῆς.

Οἱ γενόμενοι μέτοχοι τοῦ Ταμεῖου, ἰσχύοντος τοῦ πρώτου καταστατικοῦ, ἤτοι μέχρι τέλους τοῦ 1876, λαμβάνουσι μηνιαίαν περιθάλψιν, μετὰ ἑξαετῆ κατάθεσιν τὸ τετραπλάσιον τῆς μηνιαίας καταθέσεως, μετὰ ὀκταετῆ κατάθεσιν τὸ ἑξαπλάσιον τῆς μηνιαίας καταθέσεως, μετὰ δεκαετῆ κατάθεσιν τὸ ὀκταπλάσιον τῆς μηνιαίας καταθέσεως, μετὰ δωδεκαετῆ καὶ πλέον κατάθεσιν τὸ δεκαπλάσιον τῆς μηνιαίας καταθέσεως, μὴ αὐξανόμενου τοῦ ἔρου τούτου, ὅσον καὶ ἂν διαμείνῃ ὁ ὑπάλληλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν χρόνον, καθ' ὃν ὁμῶς ὀφείλει νὰ καταθέτῃ ἀνελλιπῶς τὴν μηνιαίαν συνεισφορὰν του.

Οἱ δυνάμει τοῦ νεωτέρου καταστατικοῦ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔτους 1877 γενόμενοι μέτοχοι, λαμβάνουσι μηνιαίαν περιθάλψιν μετὰ ὀκταετῆ ὑπηρεσίαν τὸ τετραπλάσιον τῆς μῆ-

νιαίας καταθέσεως, μετά δεκαετῆ ὑπηρεσίαν τὸ ἑξαπλάσιον τῆς μηνιαίας καταθέσεως, μετά δωδεκαετῆ ὑπηρεσίαν τὸ ὀκταπλάσιον τῆς μηνιαίας καταθέσεως, μετά δεκατετραετῆ καὶ πλέον ὑπηρεσίαν τὸ δεκαπλάσιον τῆς μηνιαίας καταθέσεως.

Εἰς δὲ τοὺς ἐγγάμους τῶν μετόχων χορηγεῖται καὶ πρόσθετος περίθαλψις δραχμῶν 18 κατὰ μῆνα.

Τὸ πρὸς περίθαλψιν δικαίωμα τῶν ἐγγάμων μετόχων μεταβαίνει εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ἀνήλικα ὄρφανὰ τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀποβιούντων μετόχων, τῶν ἐχόντων κεκτημένον τὸ τῆς περιθάλψεως δικαίωμα, ὡς καὶ εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ἀνήλικα ὄρφανὰ τῶν ὑπὸ περίθαλψιν μετόχων, ἐὰν ὁ γάμος ἐτελέσθῃ ἔξ τούλάχιστον μηνῶν πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀποβιώσεως τοῦ μετόχου, ἀνήκει δὲ εἰς τὴν οἰκογένειαν ἔξ ἴσου εἰς ἕκαστον τῶν μελῶν αὐτῆς.

Τὸ δὲ πρὸς περίθαλψιν κεκτημένον δικαίωμα τῶν ἀγάμων μεταβαίνει εἰς τὴν χήραν μητέρα ἢ τὴν ἀνευ ἀποκαταστάσεως ὄρφανῶν ἀδελφῆν ἢ ἀδελφὰς τοῦ ἀποβιώσαντος ἐν ὑπηρεσίᾳ ἢ ὑπὸ περίθαλψιν μετόχου.

Τὸ εἰς τὴν χήραν καὶ τὰ ὄρφανὰ ἢ τὴν μητέρα ἢ τὰς ἀδελφὰς χορηγούμενον δικαίωμα περιθάλψεως ὀρίζεται εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ἢν ἐλάμβανεν ἢ εἶχε δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ ὁ ἀποβιώσας μέτοχος.

Τοιαῦται εἰσὶ περίπου αἱ βάσεις τοῦ μετοχικοῦ Ταμείου τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων, τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ ὁποίου ἐδημοσίευσεν κατὰ τὸ σύνθημα τὴν λογοδοσίαν αὐτοῦ διὰ τὸ ἔτος 1880 μετὰ τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου καταστάσεώς του.

Κατὰ τὸν ἰσολογισμόν τοῦτον τὰ κεφάλαια τοῦ Ταμείου ἀνῆλθον τὴν 31 Δεκεμβρίου 1880 εἰς δραχμ. 2,959,784 διακρινόμενα ὑπὸ τὰς ἐπομένας μερίδας: α) μετοχικὸν κεφάλαιον ἀναπαλλοτρίωτον δραχμ. 1,567,464, β) γενικὸν ἀποθεματικὸν κεφάλαιον 783,074, γ) καταθέσεις ἐγγάμων 141,863, δ) εἰδικὸν ἀποθεματικὸν κεφάλαιον τῶν ἐγγάμων 143,348, ε) κεφάλαιον διὰ περιθάλψεις τοῦ 1881 διαθετέον 288,030, ς)

ἄμοιον διὰ περιθάλψεις ἐγγάμων τοῦ 1881 διαθετέον 36,006· ὄλον δραχμ. 2,959,784

Τὰ κεφάλαια δὲ ταῦτα εἰσὶ καθ' ὁλοκληρίαν διατεθειμένα εἰς ἀγορὰς χρεωγράφων τῶν δανείων τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἀπάντων εἰς τὸ ἄρτιον ὑπολογιζομένων, ἦτοι τοῦ δανείου τῶν 6 ἑκατομ. πρὸς 6 τοῖς % δραχμ. 33,200, τοῦ τῶν 26 ἑκατομ. (6 τοῖς %) 1,505,840, τοῦ τῶν 10 ἑκατομ. (6 τοῖς %) 112,840, τοῦ τῶν 28 ἑκατομ. (8 τοῖς %) 119,840, τοῦ τῶν 28 ἑκατομ. (9 τοῖς %) 125,720, τοῦ τῶν 4 ἑκατομ. (8 τοῖς %) 29,400, τοῦ τῶν 60 ἑκατομ. (6 τοῖς %) 1,033,200· μετρητὰ 10,292. Ὅλον δραχμ. 2,970,332, ἔξ ὧν ἀφαιρούμενου τοῦ παθητικοῦ 10,548, μένει κεφάλαιον ὡς ἀνωτέρω 2,959,784.

Ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ταμείου, ἦτοι ἀπὸ τοῦ 1868 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1880 αἱ ἐκ τόκων τῶν κεφαλαίων πρόσδοι καὶ τὰ μετὰ τὴν ἐξ αὐτῶν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων καὶ περιθάλψεων ὑπόλοιπα ἔχουσιν ὡς ἑξῆς.

Ἔτη	τόκοι	ἔξοδα	περιθάλψεις	περισσεύματα ἢ ἐλλείμματα
1868	2,508	3,699	—	1,191
1869	10,478	4,511	+	5,976
1870	10,909	2,797	+	8,112
1871	28,414	10,666	+	17,748
1872	35,572	4,572	+	31,000
1873	42,701	4,545	+	38,156
1874	55,415	4,390	8,064	42,961
1875	73,459	4,386	24,658	44,415
1876	87,043	5,797	39,737	41,509
1877	110,265	5,003	53,372	51,890
1878	133,567	9,740	77,497	46,330
1879	147,861	11,726	127,700	8,435
1880	181,544	9,087	201,517	39,060
	<u>ὄλον 909,745</u>	<u>80,919</u>	<u>532,545</u>	<u>+ 296,281</u>

Ὡς παρατηρεῖται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος, εἰς ὃν σημειοῦνται μόνοι οἱ τόκοι τῶν κεφαλαίων, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ ὑπὸ μετόχων καταβληθέντες κατὰ τὴν αὐξήσιν τῶν καταθέσεών των, αἱ κατὰ τὸ 1880 ἐκ τῶν κεφαλαίων του πρόσοδοι τοῦ μετοχικοῦ Ταμείου δὲν ἐπῆρκεσαν πρὸς πληρωμὴν τῶν περιθάλψεων, ἀλλ' ἐλήφθησαν πρὸς συμπλήρωσιν καὶ δρ. 39,060 ἐκ χρημάτων ὑπὸ τῶν μετόχων καταβληθέντων.

Τὰ πρὸς πληρωμὴν περιθάλψεων διαθετέα ἀπὸ τοῦ 1874, ὅτε ἤρξατο ἡ πληρωμὴ περιθάλψεων, ποσά, συγκρινόμενά πρὸς τὰς πληρωθείσας τοῖς δικαιούχοις περιθάλψεις, ἔχουσιν ὡς ἐξῆς: Τῷ 1874 ὑπῆρχον διαθετέαι δραχμαὶ 33,000 καὶ ἐπληρώθησαν εἰς περιθάλψεις 8,064· τῷ δὲ 1875 διαθετέαι 128,591 (αὐξήσις σχετικῶς πρὸς τὸ 1874 ἔτος 95,591) καὶ ἐπληρώθησαν 24,685 (αὐξήσις σχετικῶς πρὸς τὸ 1874 ἔτος 16,621)· τῷ 1876 διαθετέαι 158,220 (αὐξήσις ἀπέναντι τοῦ 1875 ἔτους 29,629) καὶ ἐπληρώθησαν εἰς περιθάλψεις 39,737 (αὐξήσις ἀπέναντι τοῦ 1875 ἔτους 15,052)· τῷ 1877 διαθετέαι 192,385 (αὐξήσις ἀπέναντι τοῦ 1876 ἔτους 34,165) καὶ ἐπληρώθησαν περιθάλψεις 53,372 (αὐξήσις ἀπέναντι τοῦ 1876 ἔτους 13,635)· τῷ 1878 διαθετέαι 213,627 (αὐξήσις ἀπέναντι τοῦ 1877 ἔτους 21,242) καὶ ἐπληρώθησαν εἰς περιθάλψεις 77,497 (αὐξήσις ἀπέναντι τοῦ 1877 ἔτους 24,125)· τῷ 1879 διαθετέαι 234,432 (αὐξήσις ἀπέναντι τοῦ 1878 ἔτους 20,805) καὶ ἐπληρώθησαν εἰς περιθάλψεις 127,700 (αὐξήσις ἀπέναντι τοῦ 1878 ἔτους 50,203)· τῷ 1880 250,006 (αὐξήσις ἀπέναντι τοῦ 1879 ἔτους 15,574) καὶ διαθετέαι ἐπληρώθησαν εἰς περιθάλψεις 201,517 (αὐξήσις ἀπέναντι τοῦ 1879 ἔτους 73,817).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀριθμῶν παρατηρεῖται, ὅτι τοῦ διαθετέου διὰ περιθάλψεις ποσοῦ ἡ αὐξήσις ἐξακολουθεῖ μειουμένη, ἐνῶ ἡ τῶν πληρονομένων περιθάλψεων αὐξήσις ἀναβαίνει καὶ δὴ καταπληκτικῶς. Ἐπομένως τὸ ζωτικὸν διὰ τὸ μετοχικὸν Ταμεῖον ζήτημα εἶναι ἡ ἐπάρκεια τοῦ διατιθεμένου κεφαλαίου πρὸς πληρωμὴν τῶν περιθάλψεων κατὰ τοὺς ὅρους

τοῦ καταστατικοῦ ἀνευ ἐκπτώσεως, ὅπερ δὲν ἐνισχύουσι τὰ ἀνωτέρω ἀποτελέσματα.

Σ. Γ. ΦΑΩΡΟΣ.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΤΕΛΗ.

Ὁ καταρτισμὸς τοῦ δασμολογίου ἀνήκει εἰς τὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν, τὴν ὁποίαν ἐννοεῖ νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ Ἐπικράτεια ἐπὶ τῶν διεθνῶν ὁρίων τῆς. Τὸ ταμειυτικὸν πνεῦμα ἀποτελεῖ σήμερον, κατὰ γενικὸν κανόνα, τὸ κύριον τῶν τελωνιακῶν δασμολογίων ἐλατήριον. Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν (1877—80) τὰ ἐν Ἑλλάδι πληρωνόμενα τῶ δημοσίῳ θησαυρῷ τέλη εἰσαγωγῆς μαρτυροῦσι παρὰ τῷ νομοθέτῃ τάσεις αὐξήσεως ἀξιοπαρατηρήτους. Κατὰ μὲν τὸ 1877 διὰ τοῦ ΧΚ' νόμου τῆς 21 Ἰουνίου προσετέθησαν 10 τοῖς % ἐπὶ τῶν εἰς τὰ τελωνεῖα εἰσπραττομένων κατὰ τὸ ἐνισχύει δασμολόγιον εἰσαγωγικῶν τελῶν. Κατὰ δὲ τὸ 1878 διὰ τοῦ ΨΠ' νόμου τῆς 23 Νοεμβρίου προσετέθη περιπλέον $\frac{1}{10}$ ἐπ' αὐτῶν διὰ τὴν ὁδοποιίαν. Κατὰ δὲ τὸ 1880 διὰ τοῦ ΩΚΑ' νόμου τὰ ἰσχύοντα εἰσαγωγικὰ τέλη, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν διὰ τῶν δύο εἰρημένων νόμων προστεθέντων, ὠρίσθη νὰ πληρώνωνται εἰς δραχμάς νέας· ἐπειδὴ δὲ αὗται εἶναι ὡς 112: 100 τῆς παλαιᾶς, πρόκειται περὶ νέας αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγικῶν τελῶν κατὰ 12 τοῖς %.

Κατὰ τὸν τελευταῖον νόμον, ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν εἰσπραττομένων εἰσαγωγικῶν τελῶν, θέλουσιν ἀποδίδοσθαι εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς ὁδοποιίας 11 τοῖς %· Πλὴν δὲ τούτου, κατὰ τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους, ἐκ τῶν αὐτῶν εἰσπράξεων θέλουσιν ἀποδίδοσθαι εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς ὁδοποιίας καὶ δραχμαὶ 45,000.

Ὅταν εἰσάγηται εἰς τὴν Βουλὴν ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ σχέδιον νόμου περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ τελωνιακοῦ δασμολογίου, τὰ αὐτῶ προτεινόμενα νέα ἢ ηὔξημένα

τέλη ἀφείλονται καὶ εἰσπράττονται εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νομοσχεδίου, ἂν καὶ ἐφ' ὅσον τοῦτο ὀρίζεται ἐν αὐτῷ. Ἄλλ' ἂν καταψηφισθῶσι τὰ τέλη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἢ ἂν δὲν ψηφισθῶσιν ὀριστικῶς ὑπ' αὐτῆς ἐντὸς τῆς Συνόδου, καθ' ἣν εἰσῆχθη τὸ νομοσχέδιον, ἐπιστρέφονται τοῖς δικαιούχοις τὰ δυνάμει αὐτοῦ εἰσπραχθέντα.

Ὡς πρὸς δὲ τὰ ἀποταμιευτικὰ δικαιώματα, ὑπολογίζονται ταῦτα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ εἰσαγωγικοῦ τέλους τοῦ ἀναλόγου πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ὑπὸ διαμετακόμισιν ἐμπορευμάτων, κανονίζονται δὲ διὰ Β. Διαταγμάτων τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

II.

ΕΛΑΤΤΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ.

Ἐλάττωσις τοῦ χρυσοῦ! Ἴδου φωνὴ ἀπαισία δι' ἐκείνους, οἵτινες εἰς τὸν χρυσὸν πιστεύουσιν. Καὶ ὅμως ἡ ὑπόθεσις δὲν εἶναι ἀδύνατος. Ἀνεξαρτήτως δὲ τῶν προσωπικῶν παρὰ τοῖς χρυσοφίλοις λόγων, τοιαῦτα φαινόμενα πολλάκις διῆλθον ἐκ τῆς μακρᾶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ζωῆς.

Λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν ἀμφοτέρων τῶν πολυτίμων μετάλλων τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου, ἀγόμεθα εἰς τὰ ἐπόμενα πορίσματα, κατόπιν τῶν εἰδικῶν μελετῶν ἀφ' ἑνὸς τοῦ Soetheer, καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς διευθύνσεως τοῦ Νομισματοκοπέου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Κατὰ τὸν πρῶτον ἡ ἐνιαυσίος παγκόσμιος παραγωγὴ τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1494 μέχρι τοῦ 1520 ἀνέβαινεν εἰς 32 ἑκατομμύρια νέων δραχμῶν, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1581 μέχρι τοῦ 1600 εἰς 120 ἑκατομμύρια, μέχρι τοῦ 1720 ἔκλινε μᾶλλον εἰς ἐλάττωσιν, μέχρι τοῦ 1740 ἀνέβη εἰς 163 ἑκατομμύρια, μέχρι τοῦ 1760 ἔφθασεν εἰς 205 ἑκατομμύρια μέχρι τοῦ 1801 εἰς μείζονα αὔξησιν, μέχρι τοῦ 1810 ἀνέβη εἰς 265 ἑκατομμύρια, κατόπιν ἔτεινεν εἰς ἐλάττωσιν, ἀπὸ τοῦ

1821 μέχρι τοῦ 1830 ἐλογίζετο εἰς 153 ἑκατομμύρια, ἀπὸ τοῦ 1841 μέχρι τοῦ 1850 ἀνέβη εἰς 366 ἑκατομμύρια. Μέχρι τῶν μέσων τοῦ παρόντος αἰῶνος δυνατόν εἶπαι, ὅτι ἡ αὔησις τῶν πολυτίμων μετάλλων ἔχει τι κανονικόν· ἀπὸ τοῦ 1850 ὅμως ἡ αὔησις αὕτη ἀκριβῶς ἐνεργεῖται μεθ' ὀρμῆς πυρετώδους. Μέχρι τοῦ 1855 ἀναβαίνει εἰς 888 ἑκατομμύρια, μέχρι τοῦ 1861 εἰς 922 ἑκατομμύρια, καὶ τείνει μὲν εἰς μικράν τινα ὑφῆσιν μέχρι τοῦ 1865 ὅτε καταβαίνει εἰς 893 ἑκατομμύρια, ἀλλὰ κατόπιν, ὑπερβαίνει τὰ προηγούμενα ὄρια, διότι λογίζεται εἰς 975 ἑκατομμύρια μέχρι τοῦ 1870 καὶ εἰς 1030 μέχρι τοῦ 1875. Κατὰ δὲ τὰς μελέτας τῆς διευθύνσεως τοῦ Νομισματοκοπέου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἡ παγκόσμιος ἐνιαυσία παραγωγὴ τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου ἐλογίζετο εἰς 930 ἑκατομμύρια νέων δραχμῶν τῷ 1877, εἰς 1035 ἑκατομμύρια τῷ 1878, καὶ εἰς 935 ἑκατομμύρια τῷ 1879, ἦτοι κατὰ μέσον ὄρον καθ' ἕκαστον τῶν τριῶν τούτων ἐτῶν ἐλογίζετο εἰς 966 ἑκατομμύρια. Συγκρινομένη ἡ περίοδος 1877—79 πρὸς τὴν προηγουμένην 1870—75, παριστᾷ ἐνιαυσίαν ἐλάττωσιν 72 ἑκατομμυρίων.

Ἄλλ' ἐνδιαφέρει εἰς τὴν ἡμετέραν μελέτην ἡ ἐν τῷ ὅλῳ τῶν πολυτίμων μετάλλων παραγωγὴ σχέσις τῆς τοῦ χρυσοῦ ἰδιαιτέρως. Ἐπομένως ἀπὸ τῶν αὐτῶν μελετῶν πληροφορούμεθα, ὅτι ἡ παγκόσμιος κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν (1831—79) ἐνιαυσία παραγωγὴ τοῦ χρυσοῦ, τείνουσα εἰς αὔησιν ἀπὸ τοῦ 1831 μέχρι τοῦ 1860, ἀπὸ τοῦ 1860 μέχρι τοῦ 1879 τείνει εἰς ἐλάττωσιν. Ἴδου πῶς ἔχουσι τὰ καθ' ἕκαστον ἔτος σχετικὰ φαινόμενα: Ἀπὸ μὲν τοῦ 1831—40 ἀνέβαινεν εἰς 20,289 χιλιόγραμμα, μέχρι τοῦ 1850 εἰς 54,759, μέχρι τοῦ 1855 εἰς 197,515, μέχρι τοῦ 1860 εἰς 206,058. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1861 μέχρι τοῦ 1865 ἤρχισε νὰ καταβαίνει εἰς 198,207 χιλιόγραμμα, μέχρι τοῦ 1870 εἰς 191,900, μέχρι τοῦ 1875 εἰς 170,675, κατὰ τὸ 1877 ὑπελογίζετο εἰς 171,453, κατὰ τὸ 1878 εἰς 179,102 καὶ κατὰ τὸ 1879 εἰς 158,539. Πρόκειται λοιπὸν περὶ ἐλαττώ-

σεως τῆς ἐνιαυσίας τοῦ χρυσοῦ παραγωγῆς, ἐν διαστήματι εἰκοσαετίας, ἀπὸ 206,058 χιλιογράμμων τῷ 1860 εἰς 158,539 τῷ 1879, ἤτοι ἐν τῇ γλώσσει τοῦ νομίσματος ἀπὸ 700 ἑκατομμυρίων νέων δραχμῶν κατὰ τὸ 1860 εἰς 530 ἑκατομμύρια τῷ 1879.

Δὲν εἶναι βεβαίως μικρᾶς σημασίας τοιαύτη τῆς καταστατικῆς ἀποκάλυψις. Ἐνιαυσία ἐλάττωσις τῆς τοῦ χρυσοῦ παραγωγῆς κατὰ 47 $\frac{1}{2}$ χιλιάδας χιλιογράμμων ἢ ὅπερ ταῦτόν κατὰ 170 ἑκατομμύρια νέων δραχμῶν, εἶναι ἀξία νὰ ἐλκύσῃ τὴν γενικὴν προσοχὴν. Πρόκειται οὐδὲν ὀλιγώτερον ἢ περὶ τῶν κατ' ἐξοχὴν νομισματικῶν ὀργάνων τῆς κοινωνικῆς συναλλαγῆς. Ὅπως ἡ πληθώρα αὐτοῦ οὕτω καὶ ἡ ἔλλειψις του μαρτυρεῖται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν τιμῶν ὑπὸ σειρᾶς μεγάλων οἰκονομικῶν ἐπαναστάσεων.

Πρὸ τῆς θεωρίας ὅμως τῶν συνεπειῶν, πρέπει τις νὰ ἐκτιμήσῃ, ἂν τὸ φαινόμενον τῆς τοιαύτης ἐλαττώσεως τῆς τοῦ χρυσοῦ παραγωγῆς εἶναι σταθερὸν ἢ προσωρινόν. Κατὰ διαφοροὺς ἐποχὰς παρετηρήθη εἶδος κυματώσεως ἐν τῇ παραγωγῇ ταύτῃ καθὼς καὶ ἐν πάσαις ταῖς λοιπαῖς, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ ὀπισθοδρομήσῃ ἢ πρὸς τὰ πρόσω οἰκονομικῇ τῶν ἐθνῶν ἀνάπτυξις. Πάντοτε εὐρίσκουσιν οἱ ἄνθρωποι ἀντιζύγιον τῶν ἀνακινουσῶν αὐτοῦς περιστάσεων. Ἐπειτα καὶ ἡ παραγωγικὴ δύναμις τῶν μὴ ἐξαντληθέντων καὶ παρθενικῶν ἔτι χρυσείων δὲν ἔδωκε τὸν τελευταῖον αὐτῆς λόγον. Πρὸς τοῦτοις καὶ τὰ ὑπάρχοντα εἰς χεῖρας τῆς ἐνεστῶσης γενεᾶς ποσὰ πολυτίμων μετάλλων δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μικρὰν ἀσκοῦντα ἐπὶ τοῦ ὅλου ἐπιρροήν. Εἰς ἑβδομήκοντα πέντε περίπου δισεκατομμύρια νέων δραχμῶν ἀναβιβάζονται κατὰ προσέγγισιν τὰ ἀπὸ τοῦ 1500 μέχρι σήμερον εἰσαχθέντα ἐν τῇ κοινωνίᾳ ποσὰ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, εἰς τὰ ὅποια πρέπει νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου πολιτισμοῦ πάντως διασωθέντα. Διότι δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι εἰς τὰς διαδοχικὰς νομισματοποιήσεις δύναται τις νὰ εὕρῃ χρυσὸν διελθόντα ἐκ τῶν βαλαντίων τῶν παλαιότερων Ἑλλήνων καὶ

Ῥωμαίων χρηματιστῶν. Ὅπωςδὴποτε κατὰ τοὺς πιθανωτέρους ὑπολογισμούς, ἀφαιρουμένων τῶν ἐκ τριβῆς καὶ ἄλλων φθορῶν ἢ ἀπωλειῶν ἐξαφανισθεισῶν ποσοτήτων, ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐποχῇ ἀναβιβάζεται ἡ κυκλοφοροῦσα νομισματικὴ τοῦ χρυσοῦ ποσότης εἰς 25 μέχρι 30 δισεκατομμυρίων, δηλαδὴ εἰς ποσότητα κολοσσιαίαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ ἐνιαυσία τῶν πολυτίμων μετάλλων παραγωγὴ εὐρίσκει ἀναγκαίως πολλοὺς ὄρους τροποποιούντας τὴν ἐπιρροήν της. Ἀφίνομεν τὴν ὁσημέραι προαγομένην πιστωτικὴν οἰκονομίαν, ἣτις ἀδιακόπως καταλαμβάνει μείζονα ἔκτασιν ἐν τῇ παγκοσμίᾳ συναλλαγῇ μέχρι τοῦ ἐνδεικτικωτάτου σημείου, ὅτι ἐν πολλοῖς κέντρους αὐτῆς τὸ νόμισμα δὲν θεωρεῖται πλέον εἰμὴ ὡς συμπληρωτικὸν τῶν κυκλοφορουσῶν πιστωτικῶν ἀξιῶν.

ΠΕΡΙ ΔΙΟΔΙΩΝ.

Ἡ συντήρησις τῶν ὁδῶν ἀνήκει ὅσον καὶ ἡ κατασκευὴ των εἰς τὴν γενικὴν ἔννοιαν τῶν ἀπαραιτήτων τῷ πολιτισμῷ ὅρων τῆς συγκοινωνίας. Ἄνευ ὁδῶν μηδεμία ἢ ἀτελεστάτη συγκοινωνία, καὶ ἄνευ συγκοινωνίας βαρβαρότης καὶ ὀπισθοδρομήσεις. Πρὸς συντήρησιν τῶν ἐθνικῶν, ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν ὁδῶν, ἅμα μετὰ τὴν κατασκευὴν των, ἐπιτρέπεται κατὰ τὸ ἄρθρον 27 τοῦ ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1867 νόμου εἰς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐξουσίαν, ἵνα διὰ διατάγματός της ἐπιβάλλῃ ἐπ' αὐτῶν (τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ ἀρμοδίου ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου, ἂν πρόκειται περὶ ἐπαρχιακῆς ὁδοῦ καὶ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἂν περὶ δημοτικῆς) διόδια, τὰ ὅποια δὲν δύνανται κατὰ στάδιον (1000 μέτρα) νὰ ὑπερβῶσι τὰ ἐπόμενα ὅρια:

α) Δι' ἕκαστον ἵππον ἢ ἡμίονον, μετὰ ἢ ἄνευ φορτίου, μετὰ ἢ ἄνευ ἱππέως, μέχρις 1 λεπτοῦ, β') δι' ἕκαστον ὄνον, ὡσαύτως, μέχρις $\frac{1}{2}$ λεπτοῦ, γ') δι' ἕκαστον βούν πρὸς ἐμπορίαν ἢ κρεουργίαν μέχρις 1 λεπτοῦ, δ') δι' ἕκαστον πρὸς ἐμπορίαν ἢ

κρεουργίαν πρόβατον, αἶγα, χοῖρον καὶ λοιπὰ μικρὰ ζῶα τὸ ἐν μέχρῃς $\frac{1}{4}$ λεπτοῦ, ε.) δι' ἕκαστον δίτροχον ἢ τετράτροχον ὄχημα συρόμενον ὑφ' ἑνὸς ἵππου ἢ ἡμιόνου μέχρῃς $1\frac{1}{2}$ λεπτοῦ, ς.) ὡσαύτως, συρόμενον ὑπὸ δύο ἵππων μέχρῃς 2 λεπτῶν, ζ.) δι' ἕκαστον περιπλέον ἵππον ἐζευγμένον εἰς τὰ εἰρημμένα ὄχηματα μέχρῃς $\frac{1}{2}$ λεπτοῦ, η.) δι' ἕκαστην φορτηγὸν δίτροχον ἄμαξαν συρομένην ὑφ' ἑνὸς ἵππου ἢ ἡμιόνου, ἢ δύο βοῶν, εἴαν μὲν ἢ ἄμαξα ἢ κενή, μέχρῃς 1 λεπτοῦ, εἴαν δὲ ἔχη φορτίον, μέχρῃς $1\frac{1}{2}$ λεπτοῦ, θ.) δι' ἕκαστην τοιαύτην τετράτροχον ἄμαξαν συρομένην ὑπὸ δύο ἵππων ἢ ἡμιόνων, ἢ τεσσάρων βοῶν, εἴαν μὲν ἢ κενή, μέχρῃς 1 καὶ $\frac{1}{4}$ λεπτοῦ, εἴαν δὲ ἔχη φορτίον, μέχρῃς $2\frac{1}{2}$ λεπτῶν, ι.) δι' ἕκαστον περιπλέον ἵππον ἢ ἡμιόνον ἢ ζευγὸς βοῶν, κενῆς μὲν ἀμάξης, μέχρῃς $\frac{1}{4}$ λεπτοῦ, μετὰ φορτίου δὲ, μέχρῃς $\frac{1}{2}$ λεπτοῦ, ια.) δι' ἕκαστον ὄνον ἐζευγμένον εἰς ἄμαξαν μέχρῃς $\frac{3}{4}$ λεπτοῦ. Τετράτροχος ἄμαξα, συρομένη ὑφ' ἑνὸς ἵππου, ἢ ἡμιόνου, ἢ δύο βοῶν, ἕξομοιοῦται πρὸς δίτροχον.

Τῆς ἀνωτέρω φορολογίας ἀπαλλάσσονται ἐν τῷ νόμῳ ἐντελῶς τὰ κτήνη καὶ αἱ ἄμαξαι τοῦ δημοσίου, τῆς ταχυδρομικῆς καὶ τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, τῆς χωροφυλακῆς, τοῦ ἱππικοῦ καὶ τῶν ζευγιτῶν, πρὸς δὲ καὶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ἐθνοφυλακῆς, ὅταν διέρχωνται τὰς ὁδοὺς χάριν ὑπηρεσίας. Ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν πρὸς καλλιέργειαν διαβαινόντων κτηνῶν καὶ ἀμαξῶν ἀνήκει εἰς τὴν προστασίαν τῆς γεωργίας, θεωροῦμεν δὲ τὴν κατὰ τὸ ἥμισυ ἀπαλλαγὴν τῶν αὐτῶν ἀντικειμένων, ἅμα πρόκειται περὶ διαβάσεως χάριν συγκομιδῆς προϊόντων, ὡς περιορισμὸν τῆς γενικῆς ἰδέας ἀδικαιολόγητον. Ἀφ' ἑτέρου τί να εἶπη τις διὰ τὰ κτήνη τῆς Αὐλῆς; Ἡ ἐξαίρεσις αὐτῶν ἀπὸ πάσης διοδίων πληρωμῆς εἶναι ἀναχρονισμὸς ἀδικαιολόγητος.

Τὰ διοδία εἰσπράττονται διὰ τριετοῦς ἐνοικιάσεως καὶ ἐν ἀπολύτῳ ἀνάγκῃ ἀπ' εὐθείας, πρὸς ὄφελος μὲν τοῦ ταμείου τῆς ἐθνικῆς ὁδοποιίας, προκειμένου περὶ διοδίων ἐπιβαλλομένων ἐπὶ ἐθνικῶν καὶ ἐπαρχιακῶν ὁδῶν, προκειμένου δὲ περὶ

δημοτικῶν πρὸς ὄφελος τῶν σχετικῶν δήμων, ὑποχρέων νὰ δαπανήσωσι τὸ ἐξ αὐτοῦ προερχόμενον ποσὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ ἀπλᾶ ἔργα τῆς συντηρήσεως αὐτῶν.

Ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προκειμένου νόμου ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ὁκτώ Β. διατάγματα περὶ ἐπιβολῆς διοδίων, δημοσιευθέντα διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1881, α.) τὸ ἀπὸ 4 Δεκεμβρίου 1880 διὰ τὴν ἀπὸ Τριπόλεως εἰς Μύλους (Ναυπλίου) ἐθνικὴν ὁδὸν 55 σταδίων, β.) τὸ ἀπὸ 14 Ἰανουαρίου 1881 διὰ τὴν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Κηφισσίαν ἐθνικὴν ὁδὸν 15 σταδίων, γ.) τὸ ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν διὰ τὴν ἀπὸ Ξηροχωρίου εἰς Ὠρεοῦς ἐθνικὴν ὁδὸν 5 σταδίων, δ.) τὸ ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν διὰ τὴν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Μέγαρα ἐθνικὴν ὁδὸν 40 σταδίων, ε.) τὸ ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν διὰ τὴν ἀπὸ Λαμίας εἰς Στυλίδαν ἐθνικὴν ὁδὸν 16 σταδίων, ς.) τὸ ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου 1881 διὰ τὴν ἀπὸ Χαλκίδος εἰς Ψαχνὰ ἐθνικὴν ὁδὸν 14 σταδίων, ζ.) τὸ ὑπὸ τὴν αὐτὴν χρονολογίαν διὰ τὴν ἀπὸ Αἰτωλικοῦ εἰς Ἀγρίνιον ἐθνικὴν ὁδὸν 30 σταδίων, καὶ η.) τὸ ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου 1881 διὰ τὴν ἀπὸ Λεβαδείας εἰς Κηφισσοῦν ποταμὸν καὶ Ἀταλάντην ἐθνικὴν ὁδὸν 25 σταδίων. Θέλομεν δὲ, ἀνεξαρτήτως τῶν λοιπῶν σκέψεων, συγκρίνει τὰς ἐν τοῖς διατάγμασι τούτοις γενομένας διατιμήσεις μεταξὺ τῶν διαφόρων ὁδῶν ἐπὶ μόνον τῶν πρὸς κρεουργίαν διαβαινόντων βοῶν καὶ προβάτων καὶ αἰγῶν, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι τὸ κύριον τῆς κρεατίνης τοῦ ἡμετέρου πληθυσμοῦ τροφῆς.

Κατὰ τὸν νόμον ὁ ἀνώτερος τῶν διοδίων ὅρος ἐπὶ μὲν τῶν βοῶν εἶναι 1 λεπτόν, ἐπὶ δὲ τῶν προβάτων καὶ τῶν αἰγῶν $\frac{1}{4}$ λεπτοῦ κατὰ στάδιον. Ἐπομένως εἴαν τὰ εἰρημμένα διατάγματα ἐλάβανον ὡς βᾶσιν τὸν ἀνώτατον ὅρον, κατὰ μὲν τὴν ὁδὸν α.) Τριπόλεως—Μύλων, τὸ διοδίων εἶδει νὰ ὀρισθῇ εἰς 55 λεπτὰ ἐπὶ ἑκάστου βοῦς καὶ 13 ἐπὶ ἑκάστου προβάτου ἢ αἰγός, κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν β.) Ἀθηνῶν—Κηφισσίας εἰς 15 λεπτὰ ἐπὶ ἑκάστου βοῦς καὶ 3 ἐφ' ἑκάστου προβάτου ἢ αἰγός, κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν γ.) Ξηροχωρίου—Ὠρεῶν εἰς 5 λεπτὰ

ἐφ' ἐκάστου βοός καὶ 1 ἐφ' ἐκάστου προβάτου ἢ αἰγός, κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν δ') Ἀθηνῶν — Μεγάρων εἰς 40 λεπτά ἐφ' ἐκάστου βοός καὶ 10 ἐφ' ἐκάστου προβάτου ἢ αἰγός, κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ε) Λαμίας — Στυλίδος εἰς 16 λεπτά ἐφ' ἐκάστου βοός καὶ 4 ἐφ' ἐκάστου προβάτου ἢ αἰγός, κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ς') Χαλκίδος — Ψαχνῶν εἰς 14 λεπτά ἐφ' ἐκάστου βοός καὶ 3 ἐφ' ἐκάστου προβάτου ἢ αἰγός, κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν ζ') Αἰτωλικοῦ — Ἀγρινίου εἰς 30 λεπτά ἐφ' ἐκάστου βοός καὶ 7 λεπτά ἐφ' ἐκάστου προβάτου ἢ αἰγός, κατὰ δὲ τὴν ὁδὸν η) Λεβαδείας — Ἀταλάντης εἰς 25 λεπτά ἐφ' ἐκάστου βοός καὶ 6 λεπτά ἐφ' ἐκάστου προβάτου ἢ αἰγός. Ἐν τούτοις τὰ διατάγματα ἐκανόνισαν τὰ πληρωτέα διόδια ὡς ἑξῆς: ἐπὶ μὲν τοῦ βοός 30 λεπτά κατὰ τὴν α' ὁδόν, 10 λεπτά κατὰ τὴν β', 8 λεπτά κατὰ τὴν γ', 15 λεπτά κατὰ τὴν δ', 5 λεπτά κατὰ τὴν ε', 10 λεπτά κατὰ τὴν ς', 25 λεπτά κατὰ τὴν ζ', καὶ 20 λεπτά κατὰ τὴν η'. ἐπὶ δὲ τοῦ προβάτου ἢ τῆς αἰγός 6 λεπτά κατὰ τὴν α' ὁδόν, 2 λεπτά κατὰ τὴν β', 2 λεπτά κατὰ τὴν γ', 3 λεπτά κατὰ τὴν δ', 1 λεπτὸν κατὰ τὴν ε', 3 λεπτά κατὰ τὴν ς', 5 λεπτά κατὰ τὴν ζ', καὶ 5 λεπτά κατὰ τὴν η'.

Ἄρκει ἤδη νὰ ἀντιμετωπίσωσιν οἱ ἀριθμοὶ τῶν ἀνωτάτων διὰ πᾶσαν ὁδὸν ὄρων τῶν διοδίων πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ἐπιβληθέντων, ἵνα κριθῆ ἡ ἰσότης τοῦ κυβερνητικοῦ μέτρου: α) ὁδός, βόες 55 : 30, πρόβατα ἢ αἰγες 13 : 6. β') ὁδός, βόες 15 : 10, πρόβατα ἢ αἰγες 3 : 2. γ') ὁδός, βόες, 5 : 8, πρόβατα ἢ αἰγες 1 : 2, δ') ὁδός, βόες 40 : 15, πρόβατα ἢ αἰγες 10 : 3. ε) ὁδός, βόες 16 : 5, πρόβατα 4 : 1. ς') ὁδός, βόες 14 : 10, πρόβατα ἢ αἰγες 3 : 3. ζ') ὁδός, βόες 30 : 25, πρόβατα ἢ αἰγες 7 : 5. η) ὁδός, βόες 25 : 20, πρόβατα ἢ αἰγες 6 : 5.

Αἰσθησὶν ἐν πρώτοις προξενεῖ ἡ ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐξουσίας ἀνευδύαστος παραβίασις τοῦ νόμου ἐν τῇ τρίτῃ ὁδῷ. Ἀκολούθως ἔρχεται ἡ δυσαναλογία τῆς κλίμακος, διότι ἐνῶ διὰ τὴν πρώτην ὁδὸν περιορίζεται τὸ πληρονόμιον διόδιον εἰς τὸ ἡμισυ σχεδὸν τοῦ ἀνωτάτου ὄρου, ἐπὶ τῆς δευτέρας

ὁδοῦ ἀναβαίνει εἰς τὰ δύο τρίτα, ἐπὶ τῆς τετάρτης καὶ πέμπτης καταβαίνει εἰς τὸ τρίτον περίπου, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἀκολουθεῖ πλησιέστερον τὸν ἀνώτατον ὄρον.

Βεβαίως ἔχει ἐν τῇ ἀνίσῳ ταύτῃ κλίμακι ἐπιρροὴν ἡ βᾶσις ἢ σχετικὴ πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ὁδῶν κίνησιν τῶν περιῶν πρόκειται κτηνῶν. Ἄλλ' ὅταν παρατηρήσῃ τις, ὅτι αἱ πρὸς τὸ μέγα καταναλωτικὸν κέντρον (Ἀθῆναι) ἄγουσαι ὁδοὶ ἐπιβαρύνονται πλείοτερον, τότε προκύπτει εἰς τὸ μέσον ζήτημα τὸ ὁποῖον καὶ ἡ οἰκονομικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ πρέπει νὰ μελετήσωσι βαθέως. Ὅπου πολλοὶ συντρέχουσιν εἰς τὴν κατανάλωσιν, μικρότερα πολλάκις ἐπ' αὐτῆς βάρη χρηματολογικὰ ἐκπληροῦσι ριζικώτερον τὸν κινουῦντα τὴν πολιτείαν σκοπόν. Καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ κρύψωμεν τὴν ἀπορίαν ἡμῶν ἐπὶ μέτροις, ἅτινα ἀπολήγουσιν, ἐν ἀρνήσει τῶν δεδοκιμασμένων τῆς ἐπιστήμης ἀρχῶν, εἰς τὴν ὑπερτίμησιν τῶν πρώτων τῆς ὑπάρξεως ἐφοδίων, οἷα εἶναι τὰ ὑπὸ ἐξέτασιν ἀντικείμενα, πληθυσμοῦ ὁσημέραι συμπυκνουμένου καὶ ὑπὸ παντοίων ἀναγκῶν πιεζομένου.

ΕΙΣΦΟΡΑΙ ΕΝ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΕΙ.

Ἡ κατάστασις τῆς ἐπιστρατεύσεως εἶναι κατάστασις μετὰ εἰρήνης καὶ πολέμου, ἀποτελεῖ τὴν ἐνεργόν, οὕτως εἰπεῖν, ἐνοπλον εἰρήνην, τῆς ὁποίας τὰ βάρη δύνανται νὰ μελετηθῶσιν ὑπὸ διαφόρους ὄψεις, ἐξ ὧν ἡ σχετικὴ πρὸς τὰς εἰσφορὰς κανονίζεται ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τοῦ νόμου Χ(Ι) τῆς 22 Ἰανουαρίου 1878, τεθέντος εἰς ἐνέργειαν διὰ τοῦ νόμου Ω(Η) τῆς 31 Ἰανουαρίου 1881. Ἴδου πῶς ἔχουσι τὰ περὶ τῶν εἰσφορῶν παρ' ἡμῶν ἰσχύοντα, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ στρατὸς διατελεῖ ἐν ἐπιστρατεύσει:

Αἱ στρατιωτικαὶ καὶ ναυτικαὶ ἀρχαὶ δύνανται πρὸς συμ-

πλήρωσιν τῶν ἀναγκαιούντων αὐτοῖς νὰ ἐπιτάξωσιν εἰς τοὺς κατοίκους εἰσφοράς, ἀφορώσας εἰς τὴν κατάλυσιν, τὴν τροφήν, τὴν μεταφορὰν καὶ τὴν ἐργασίαν.

Ἐκαστος ὑποχρεοῦται νὰ εἰσφέρει μόνον ἐκ τῶν εἰδῶν ἀκέρηται, χωρὶς ὅμως νὰ στερηθῇ τῶν πρὸς ζωάρκειαν ἀπαιτούμενων. Δὲν ὑπόκεινται εἰς εἰσφορὰν ἢ ἐπὶ ὀκτῶ τοῦλάχιστον ἡμέρας διὰ τὸν κάτοικον καὶ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ ἀναγκαῖα ζωοτροφία, τὰ ἀναγκαῖα ἱμάτια καὶ στρώματα αὐτοῦ, τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων του, τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ τακτικοῦ μισθοῦ ὄλων τῶν πολιτικῶν, ἐκκλησιαστικῶν, ναυτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἀξιωματικῶν, ὁ ὅλος μισθὸς τῶν ὑπαξιωματικῶν, στρατιωτῶν καὶ ναυτῶν μετὰ τῆς στολῆς καὶ τοῦ ἱματισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας, τὰ $\frac{1}{4}$ τῶν συντάξεων, τῶν ἀφυπηρετικῶν μισθῶν καὶ τῶν διὰ τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ χορηγιῶν, ἐπὶ λογίων ἢ τεχνιτῶν τὰ βιβλία αὐτῶν, τὰ ἐργαλεῖα ἢ ἄλλα ἀφορῶντα τὴν ἀσχολίαν των σκεύη μέχρι τῆς τιμῆς δραχμῶν 500 κατ' ἐκλογὴν τῶν εἰς εἰσφορὰν ὑποχρέων, ἐπὶ χειροτεχνῶν τὰ πρὸς τὸ μετέρχεσθαι τὸ ἐπιτήδευμα αὐτῶν ἀφεύκτως ἀναγκαῖα ἐργαλεῖά των, ἐπὶ γεωργῶν κατ' ἐκλογὴν αὐτοῦ εἰς βοῦς, ἢ μίαν δάμαλιν, ἢ τρία πρόβατα, ἢ δύο αἴγες, ἢ εἰς ὄνος.

Ἡ ἐπίταξις εἰσφορᾶς συνίσταται εἴτε εἰς τὴν προσωρινὴν χρῆσιν εἴτε εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν εἰσφερομένων. Καὶ τὰ μὲν καταλύματα, οἱ μῦλοι, οἱ κλίβανοι καὶ τὰ χρήσιμα διὰ τὴν κατασκευὴν εἰδῶν πολέμου ἐργαστάσια, ὑπόκεινται εἰς προσωρινὴν χρῆσιν· τὰ δὲ μέσα τῆς μεταφορᾶς ὑπόκεινται εἴτε εἰς προσωρινὴν χρῆσιν εἴτε εἰς ἀπόκτησιν.

Αἱ εἰσφοραὶ ἐκτελοῦνται μετὰ προηγουμένην ἀποζημίωσιν κανονιζομένην ἐπὶ τῆ βάσει ἐκτιμῆσεως· ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὴν κατάλυσιν, ἢ εἰσφορὰ αὐτῆς παρέχει δικαίωμα ἀποζημίωσεως μόνον μετὰ παρέλευσιν δεκαπενθημέρου. Τὸ ποσὸν τῆς πρὸς ἀποζημίωσιν ἐκτιμῆσεως ὀρίζεται ἐπὶ μὲν εἰσφορῶν τῶν δήμων ἢ κοινοτήτων ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἀπὸ τὸν προϊστάμενον τοῦ ζητοῦντος τὴν εἰσφορὰν στρατιωτικοῦ

στρατιωτικοῦ σώματος ἢ τμήματος ἢ τὸν ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ, τὸν εἰρηνοδίκην καὶ τὸν δήμαρχον τοῦ τόπου· ἐπὶ δὲ εἰσφορῶν τῶν ἐπαρχιῶν, ἀπὸ τὸν εἰρημένον στρατιωτικὸν προϊστάμενον ἢ ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ, τὸν ἐπαρχον καὶ τὸν δήμαρχον τῆς πρωτεύουσῆς τῆς ἐπαρχίας. Αἱ ἀποφάσεις τῶν ἐπιτροπῶν τούτων καταρτίζονται κατὰ πλειονοψηφίαν. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀρνήσεως ἢ ἀπουσίας ἑνὸς ἢ πλειόνων τῶν ὡς ἄνω μελῶν τῶν ἐπιτροπῶν, αἱ στρατιωτικαὶ καὶ ναυτικαὶ ὄρχαι ἐκτελοῦσι μόναι τὰ τῆς εἰσφορᾶς.

Δικαίωμα ἐπιτάξεως εἰσφορῶν, ἀναγομένων μὲν εἰς ἀπόκτησιν τῶν εἰσφερομένων ἔχουσιν οἱ ὑπουργοὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν, οἱ ἀρχηγοὶ στρατοῦ, οἱ κυβερνήται πλοίων καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ ναυστάθμου, ἀναγομένων δὲ εἰς προσωρινὴν χρῆσιν ἔχουσι καὶ οἱ διοικηταὶ σωμάτων ἢ τμημάτων αὐτῶν.

Αἱ στρατιωτικαὶ καὶ ναυτικαὶ ἀρχαὶ ἐπιτάττουσιν ἐγγράφως τὰς εἰσφορὰς, ὀρίζουσι τὸ εἶδος, τὸ ποσὸν καὶ ἐφ' ὅσον ἐνεστὶ τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς χρήσεως, γνωστοποιεῖσι δὲ τὰ περὶ αὐτῶν εἰς τὰς ἀρμοδίας διοικητικὰς καὶ δημοτικὰς ἀρχὰς, αὗται δὲ ἐνεργοῦσι τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν. Εἰς περιπτώσει καθ' ἣν δὲν καθίσταται ἐφικτὴ ἢ πρὸς τὰς εἰρημένας ἀρχὰς γνωστοποίησις, αἱ στρατιωτικαὶ καὶ ναυτικαὶ ἀρχαὶ ἀνακρῖνουσι ταύτας ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς κατοίκους.

Οἱ στρατιωτικοὶ καὶ ναυτικοὶ ἐπιτάσσοντες εἰσφορὰς κατὰ τὰ κεκανονισμένα, καὶ οἱ διοικητικοὶ καὶ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι, μὴ ἐκτελοῦντες τὰς ἐπιταχθεῖσας εἰσφορὰς, καταδιώκονται ἐπὶ παραβάσει καθήκοντος, οἱ δὲ κάτοικοι μὴ ἐκπληροῦντες τὰς ἐπιβαλλομένας αὐτοῖς ὑποχρεώσεις τιμωροῦνται με φυλάκισιν τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν καὶ με χρηματικὴν ποινὴν 20—500 δραχμῶν.

Ὁ φωτισμὸς, τὰ πρὸς μαγείρευσιν ξύλα, τὰ μαγειρικὰ σκεύη καὶ ἡ ἐναπόθεσις ὑλικοῦ ὑπάγονται εἰς τὴν εἰσφορὰν τῆς καταλύσεως. Αἱ ἀστυνομικαὶ ἀρχαὶ ὑποβάλλουσιν, ἐν ἀνάγκῃ καὶ τῇ αἰτήτει τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς ἀρχῆς,

εις διατίμησιν κατὰ τὰς συνήθως τρεχούσας τιμὰς τὰ τρόφιμα παντός είδους καὶ τὴν ἵπποφορβήν· ὑποχρεοῦνται εἰς προσωπικὴν ἐπὶ ἀποζημιώσει ἐργασίαν οἱ ἄρρενες οἱ κεκτημένοι τὴν πρὸς ἐργασίαν ἱκανότητα. Αἱ στρατιωτικαὶ καὶ ναυτικαὶ ἀρχαὶ δύνανται νὰ ποιήσωσι χρῆσιν τῶν χέρσων καὶ τῶν καλλιεργημένων ἀλλὰ μὴ ἐσπαρμένων γαιῶν, ἄνευ ἀποζημιώσεως. Οὐδεμίαν ἀποζημιώσιν χορηγεῖται λόγῳ φθορῶν, ἐὰν ἡ περὶ αὐτῆς ἀξιῶσις δὲν ὑποβληθῆ εἰς τὴν πλησιεστέραν στρατιωτικὴν καὶ ναυτικὴν ἀρχὴν τῆς περιφερείας ἐντὸς ὀκταημέρου ἀπὸ τῆς παύσεως τῆς χρήσεως αὐτῶν διὰ τὰς ἐκ συνήθους χρήσεως φθοράς. Ἐπὶ τέλους ἀφέθη εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἀπὸ συνεργασίας τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐσωτερικῶν, τῶν στρατιωτικῶν καὶ τῶν ναυτικῶν, νὰ κανονίσῃ τὰ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ νόμου, τὰ περὶ τῶν μὴ ὑπαγομένων εἰς εἰσφοράς, καὶ τὰ περὶ τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ὑποχρεομένων εἰς προσωπικὴν ἐργασίαν.

Τὸ κανονιστικὸν τοῦτο Β. διάταγμα δὲν ἐβράδυνεν, ἐκδοθὲν δὲ τῇ 16 Φεβρουαρίου 1881 ἐρρύθμισε τὰ κατ' αὐτὸ ὡς ἑξῆς:

Ἡ εἰς προσωρινὴν χρῆσιν ἐπίταξις εἰσφορᾶς εἰς καταλύματα, μύλους, κλιβάνους καὶ τὰ χρήσιμα διὰ τὴν κατασκευὴν εἰδῶν πολέμου ἐργοστάσια συνίσταται εἴτε εἰς τὴν πρὸς χρῆσιν τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς ὑπηρεσίας κατάληψιν τῶν κτιρίων, παραρτημάτων μετὰ τῶν ἐν αὐτοῖς μηχανημάτων, αὐλῶν κλπ. εἴτε εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν διάθεσιν τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς ὑπηρεσίας τῆς ἐργασίας τῶν εἰρημένων καταστημάτων, ἅτινα ἐξακολουθοῦσιν ἐργαζόμενα ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν κυρίων αὐτῶν καὶ διὰ δαπάνης αὐτῶν.

Διὰ τῆς ἐπιτάξεως εἰσφορᾶς εἰς καταλύματα, ἡ στρατιωτικὴ καὶ ναυτικὴ ὑπηρεσία δύνανται α) νὰ λάβωσι προσωρινῶς εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν χρῆσιν αὐτῶν πᾶν κτίριον διὰ χρῆσιν τοῦ κοινοῦ προωρισμένα, οἷον ξενοδοχεῖα, καφενεῖα, θέατρα, δημοτικὰ σχολεῖα, κτίρια ἐν εἰς συνεδριάζουσι σύλλογοι, σωματεῖα, ἢ χρησιμεύοντα ὡς μουσεῖα κλπ. ὡς καὶ

πᾶν μὴ ἐνοικούμενον κτίριον, ὡς ἀποθήκας, τὰς πρὸς ἐνοικίαισιν οἰκίας κλπ. β') νὰ ποιήσωσι χρῆσιν τῶν οἰκιῶν ταῦτοχρόνως μετὰ τῶν ἐνοικίων των, καὶ τῶν ἀποθηκῶν ταῦτοχρόνως μετὰ τῶν ἐχόντων ἐναποθηκευμένα ἐν αὐταῖς πράγματα, καὶ γ') ἐὰν ἡ πλησιεστέρη δικαστικὴ ἀρχὴ ἢ διοικητικὴ, ἢ δημοτικὴ βεβαιώσῃ ὅτι δὲν ὑπάρχουσι κτίρια ἐκ τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ α'. ἐδαφίῳ, νὰ λαμβάνωσιν εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν χρῆσιν αὐτῶν καὶ κτίρια κατωκημένα πρὸς σύστασιν γραφείων, νοσοκομείων, φυλακῶν, ἀποθηκῶν κλπ.

Μέσα μεταφορᾶς, ὑποκείμενα εἴτε εἰς προσωρινὴν χρῆσιν, εἴτε εἰς ἀπόκτησιν, εἶναι τὰ παντός είδους καὶ πάσης χωρητικότητος ὑπὸ ἐλληνικὴν σημαίαν πλοῖα καὶ ἀτμόπλοια, οἱ σιδηρόδρομοι, τὰ ὄχηματα, λεωφορεῖα, αἱ φορτηγοὶ ἄμαξαι οἱ ἵπποι, οἱ ἡμίονοι καὶ τὰ λοιπὰ φορτηγὰ κτήνη. Ἡ διὰ προσωρινὴν χρῆσιν ἐπίταξις εἰσφορᾶς τούτων δύναται νὰ ἀφορᾷ εἴτε εἰς τὴν κατάληψιν αὐτῶν εἴτε εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἐργασίας των πρὸς ὄφελος τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς ὑπηρεσίας. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ σιδηρόδρομον καὶ τὰ ἀτμόπλοια τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοικῆς Ἑταιρίας, ὑπόκεινται εἰς τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας προβλέπουσιν αἱ περὶ τούτων σχετικαὶ διατάξεις.

Ἡ ἐπίταξις εἰς τροφήν, συνίσταται εἰς τὴν χορήγησιν τῶν παντός είδους τροφίμων, ἐπιτάσσεται δὲ ἡ εἰσφορὰ αὐτῶν κατὰ προτίμησιν εἰς τοὺς ἐμπορευομένους τὰ τρόφιμα, σιτηπόρους, ἀλευροπώλας, παντοπώλας, μεταπράτας, κρεωπώλας, ἰδιοκτητῆς ποιμνίων, ἀγγελῶν κλπ. ἢ ἐὰν παρίσταται ἀνάγκη βεβαιουμένη παρὰ τῆς πλησιεστέρης δικαστικῆς ἢ διοικητικῆς ἢ δημοτικῆς ἀρχῆς, καὶ εἰς τὰς ἐν ταῖς πόλεσι, κωμοπόλεσι καὶ χωρίοις οἰκογενείας, χωρὶς ὅμως νὰ στερηθῶσιν αὐταὶ τῶν πρὸς ζωάρκειαν ἀναγκαίων καὶ τηρουμένων τῶν λοιπῶν ἐν τῷ νόμῳ προεκτεθεισῶν σχετικῶν διατάξεων.

Ἡ ἐπίταξις εἰς τὴν ἐργασίαν συνίσταται εἰς τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν, εἰς τὴν χορήγησιν παντός είδους μηχανῶν, μηχανημάτων, ἐργαλείων καὶ παντός είδους ὕλικου χρησίμου

εις εργασία (ἀτμομηχαναί, βαροῦλκα, γερανοί, σκαπάναι, πτύα, τροχαλίας, σχοινία κλπ.)

Ὁ ἐπιτάσων τὴν εἰσφορὰν ἀπευθύνει τὸ περὶ ἐπιτάξεως ἔγγραφόν του πρὸς τὸν νομάρχην ἢ πρὸς τὸ ἐπαρχεῖον ἢ πρὸς τὸ δημαρχεῖον ἢ πρὸς τὸ παρεδρεῖον, ἀναλόγως τοῦ τόπου ἐν ᾧ πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ εἰσφορὰ, ὀρίζων τὸ ποσόν, τὸ εἶδος, καὶ ἐφ' ὅσον ἔνεστι τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς χρήσεως. Ἡ ἐπίταξις κοινοποιεῖται πρὸς τὸν κύριον τοῦ ζητουμένου πρὸς εἰσφορὰν, ἀπόντος δὲ τούτου, πρὸς τὸν ἔνοικον ἢ μισθωτὴν.

Ὁ ἐπιτάσων τὴν εἰσφορὰν δύναται νὰ ὀρίσῃ καὶ ποῖον μεταξὺ τῶν τοῦ αὐτοῦ εἶδους θέλει δοθῆ εἰσφορὰ, ἐὰν πρόκειται π. χ. νὰ ληφθῇ εἰς χρῆσιν τῆς στρατιωτικῆς ἢ τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας οἰκία, νὰ ὀρισθῇ αὕτη κλπ.

Ἡ ἀρχὴ, πρὸς ἣν ἀποτείνεται ὁ ἐπιτάσων τὴν εἰσφορὰν, ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὴν ἐντὸς τῆς ὀριζομένης διὰ τοῦ ἔγγράφου τῆς ἐπιτάξεως προθεσμίας, προκαλοῦσα ἀμέσως καὶ τὸν σχηματισμὸν τῆς ἐπιτροπῆς ἵνα κανονίσῃ τὰ περὶ ἀποζημιώσεως. Μετὰ παρέλευσιν τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ὁ ἐπιτάσων τὴν εἰσφορὰν ἢ ὁ ἀντιπρόσωπός του ἐκτελεῖ τὴν ἐπίταξιν, συντάσων μόνον πρωτόκολλον προσυπογεγραμμένον καὶ ὑπὸ δύο μαρτύρων περὶ τῆς μὴ ἐγκαίρου παρατῆς ἀρχῆς ἐκτελέσεως τῆς εἰσφορᾶς καὶ περὶ τῆς καταστάσεως εἰς ἣν εὐρίσκεται τὸ εἰσφερόμενον.

Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, τὴν ὀρίζουσιν τὴν ἀποζημιώσιν, λαμβάνει μέρος ὁ νομάρχης ἢ ἐπαρχος, καὶ ὁ δήμαρχος τῆς πρωτεύουσας τῆς ἐπαρχίας, ὅταν τὸ εἰσφερόμενον θέλει χορηγηθῆ ἐν τῇ πόλει ἐν ἣ ἔδρευουσιν οὗτοι, ἄλλως λαμβάνουσι μέρος ὁ δήμαρχος ἢ πάρεδρος, καὶ ὁ πλησιέστερος εἰς τὸν τόπον τῆς εἰσφορᾶς εἰρηνοδίκης. Ἐὰν ἐν ἓκ τῶν μελῶν τῆς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς δὲν προσέλθῃ ἀμέσως πρὸς συγκρότησιν αὐτῆς, συνέρχονται τὰ δύο μόνον μέλη, ἐὰν δὲ δὲν προσέλθωσι καὶ ταῦτα, τότε ὁ ἐπιτάσων τὴν εἰσφορὰν, ἢ ὁ ἀντιπρόσωπός του προσλαμβάνει δύο μάρτυρας καὶ μετ' αὐτῶν κανονίζει τὴν ἀποζημιώσιν, συντάσων πρωτόκολλον τόσον περὶ τῆς ἀπου-

σίας τοῦ μέλους ἢ τῶν μελῶν ὅσον καὶ περὶ τῆς ἀποζημιώσεως.

Ἡ ἡμερησία ἀποζημιώσις τῶν εἰς προσωπικὴν εργασία καλουμένων ὀρίζεται εἰς δραχμὰς δύο διὰ τοὺς ἐργάτας καὶ εἰς δραχμὰς τέσσαρας διὰ τοὺς τεχνίτας. Τὴν ἀποζημιώσιν τῶν καλουμένων εἰς προσωπικὴν εργασία ἐκτάκτου ὑπηρεσίας ὀρίζουσιν οἱ ἀρχηγοὶ στρατοῦ, οἱ διοικηταὶ σωμάτων καὶ τμημάτων καὶ οἱ κυβερνῆται πλοίων.

Τὰ τῶν ἀπαλλαγῶν ἀπὸ τῆς περὶ εἰσφορῶν ὑποχρέσεως ἐκανονίσθησαν ὡς ἑξῆς. Ἐν πρώτοις δὲν ὑπόκεινται εἰς εἰσφορὰς α) οἱ διὰ συνθηκῶν ἢ εἰδικῶν συμβάσεων ἀπαλλασσόμενοι, β) οἱ πρέσβεις, οἱ πρόξενοι, οἱ διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ ἐν γένει οἱ μὴ ὄντες ὑπήκοοι Ἕλληνες. Ἀκολουθῶς τῆς προσωπικῆς ἐργασίας ἀπαλλάσσονται οἱ ὑπουργοί, οἱ βουλευταὶ καὶ οἱ κληρικοί. Ἐν γένει δὲ δὲν εἰσφέρονται τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν Αὐλὴν ἢ διατελοῦντα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς, 2) τὰ ὄχηματα καὶ οἱ ἵπποι τῆς ταχυδρομικῆς καὶ τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας, 3) αἱ κυφοροῦσαι καὶ θηλάζουσαι φορβάδες καὶ 4) οἱ ἵπποι καὶ φορβάδες ἡλικίας μικροτέρας τῶν 6 ἐτῶν, καὶ οἱ ἡμίονοι μικροτέρας ἡλικίας τῶν 4 ἐτῶν.

Α. Γ.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.

Ὅσον προάγεται ὁ νεώτερος οἰκονομικὸς πολιτισμὸς, τόσον ἡ σημασία τοῦ κινητοῦ πλοῦτου καθίσταται μεγαλειτέρα. Ἡ ταχύτης τῆς κυκλοφορίας χαρακτηρίζει τὴν νεωτέραν ταύτην περίοδον τῆς ἀνθρωπότητος, ὅπως ἀναγκάσῃ καὶ τὸν πλοῦτον, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, νὰ κινητοποιηθῇ. Ὑπὸ τοιαύτους ὅρους ἡ συγκέντρωσις τῶν κεφαλαίων ἐν τῇ δραστηριωτέρᾳ τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν κατασκευῇ ὁσημέραι ἐπιτείνεται καὶ ἡ φορολογία, ἂν θέλῃ νὰ εἶναι δικαία πρὸς ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ πλοῦτου, πρέπει βαθύτερον νὰ ἐπισκοπήσῃ τὸν ἐν ταῖς ἀνω-
νύμοις ἐταιρίαις ἐργαζόμενον πλοῦτον τῶν μεγάλων ἐπιχειρή-

σεων. Ἡ ἔποψις αὕτη ὑπόσχεται ἁρμονικωτέραν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀποκατάστασιν, ἔχει δὲ ἐν Ἑλλάδι ὡς ἐξῆς :

Διὰ τοῦ νόμου ΧΚ' τῆς 21 Ἰουνίου 1877 ἐπεβλήθη ἐν Ἑλλάδι φόρος δύο τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῶν ἐτησίων καθαρῶν κερδῶν τῶν ἀνωνύμων μετοχικῶν ἐταιριῶν, λογιζόμενος ἐπὶ τοῦ ὀλιγοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἡ ἐταιρία διανέμει εἰς τοὺς μετόχους αὐτῆς κατὰ τοὺς ἰσολογισμοὺς τῆς, καὶ πληρωνόμενος ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν. Πᾶσα διὰ μετοχῶν ἀνώνυμος ἐταιρία ὀφείλει νὰ συντάττῃ ἀπαξ τοῦλάχιστον κατ' ἔτος ἰσολογισμόν τῶν ἐργασιῶν τῆς, ὃν θέλει δημοσιεύει διὰ τοῦ τύπου καὶ πέμπει τῷ ἐπαρχιακῷ ταμίᾳ καὶ τῷ ὑπουργῷ τῶν Οἰκονομικῶν ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ. Ἐὰν ἡ ἐταιρία δὲν ἐκδόσῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους ἰσολογισμόν, ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὀρίσῃ τὸ εἰκαζόμενον κέρδος αὐτῆς καὶ ἐνάξῃ αὐτὴν πρὸς πληρωμὴν, κατὰ τὰς περὶ δοσιλόγων διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας. Ἐὰν ἡ ἐταιρία εἶναι ἐγκατεστημένη ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὁ ἐν Ἑλλάδι πράκτωρ αὐτῆς ὀφείλει νὰ δημοσιεύῃ ἰσολογισμόν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐργασιῶν τοῦ πρακτορείου ἢ νὰ ἐγχειρίζη τοιοῦτον τῇ διοικητικῇ Ἀρχῇ, ἄλλως ἐφαρμόζονται τὰ ἀνωτέρω ὀρισθέντα.

Διὰ δὲ τοῦ νόμου ΩΙΘ' τῆς 18 Ἀπριλίου 1880 ὁ ἐπὶ τῶν καθαρῶν κερδῶν τῶν ἀνωνύμων μετοχικῶν ἐταιριῶν φόρος ἀπὸ 2 τοῖς % ἠϋξήθη εἰς 3 τοῖς % καὶ δὴ ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1880. Κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ νόμου τούτου ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ ἀνεκκλήτως πρόστιμον ἐκ δραχμῶν 50 — 500 εἰς τὸν ἐν Ἑλλάδι πράκτορα ἐταιρίας, ἐχούσης τὴν ἔδραν τῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὅστις ἤθελε παραλείψει νὰ δημοσιεύσῃ καὶ ὑποβάλλῃ τὸν κατὰ τὸν ἡγούμενον νόμον ἰσολογισμόν ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ γενικοῦ τῆς ἐταιρίας ἰσολογισμοῦ. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διατάξῃ τὴν ἐξέτασιν τῶν βιβλίων τοῦ πρακτορείου.